

Universitas Matthiae Belii

Ročník 19

máj – jún 2013

Číslo 5

XV. medzinárodný festival vysokoškolských speváckych zborov AKADEMICKÁ BANSKÁ BYSTRICA 2013

V dňoch 9. – 12. mája 2013 sa v aule Beliana Univerzity Mateja Bela uskutočnil už XV. ročník medzinárodnej súťažnej prehliadky vysokoškolských a stredoškolských speváckych zborov *Akademická Banská Bystrica* (ABB) 2013. Hlavným usporiadateľom bola Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici – Katedra hudobnej kultúry Pedagogickej fakulty; spoluorganizátormi boli Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvo kultúry SR, Mesto Banská Bystrica, Hudobný fond a Národné osvetové centrum Bratislava, Hudobný odbor Matice slovenskej Martin a Únia speváckych zborov Slovenska. Podujatie sa uskutočnilo pod záštitou ministra školstva SR doc. PhDr. Dušana Čaploviča, DrSc. a rektorky UMB Dr. h. c. prof. PhDr. Beaty Kosovej, CSc.

V roku 1985 sa na vtedajšej Pedagogickej fakulte začala písať novodobá história v oblasti umeleckej aktivity a tvorivosti vysokoškolákov na poli zborového spevu – AKADEMICKÁ BANSKÁ BYSTRICA – festival vysokoškolských speváckych zborov (zakladateľ prof. Dr. Milan Pazúrik, CSc.). Od roku 1993 sa ABB stáva medzinárodným súťažným festivalom (v kategóriach ženských a miešaných speváckych zborov; od roku 1997 v kategórii komorných zborov), čo prirodzene zvýšilo úroveň festivalu. XIV. ročník ABB začal písať ďalšiu história v kategórii stredoškolských speváckych zborov, ktorá bola začlenená do tohto etablovaného medzinárodného festivalu.

Na festivaloch ABB sa zúčastňovali domáce i zahraničné umelecké telesá, zneli diela slovenských i zahraničných svetových skladateľov a uskutočnili sa odborné semináre z oblasti zborového spevu. V roku 1997 bola po prvýkrát zvolená

Miss ABB. Aj v tomto roku bola na festivalových koncertoch nádherná atmosféra a zvlášť na záverečnom galakoncierte, kde tradične panuje vždy úprimná radosť,

vzájomná spolupatričnosť, pohoda, ale hlavne spev.

Účastníkmi tohto ročníka ABB bolo deväť speváckych zborov z piatich kra-

Z prijatia u primátora

jín: z Českej republiky JIZERKA (dirigentka Nadia Ladkany, Semily) a VYSOKOŠKOLSKÝ UMĚLECKÝ SOUBOR (MgA. Tomáš Žídek, Pardubice), z Maďarska BARTÓK BÉLA LEÁNYKAR (Bernadett Rózsa, Pécs), z Lotyšska ženský spevácky zbor ATBALLS (dirigentka Ilze Valce, Liepāja), z Poľska CHÓR UNIWERSYTETU KAZIMIERZA WIELKIEGO (dirigenti Bernard Mendlik a Benedykt Odya, Bydgoszcz) a viaceri zoskupení zo Slovenska: MLADOST (Mgr. Barbora Brosová-Lipková a prof. PaedDr. Milan Pazúrik, CSc.) a ZBORHUS z Banskej Bystrice (pod vedením Dalibora Langa), IUVENTUS PAEDAGOGICA (Igor Grega) z Levoče a napokon OMNIA (Monika Bažíková) zo Žiliny.

Vysokoškolský umělecký soubor Pardubice, ČR

Výkony zúčastnených speváckych zborov hodnotila odborná medzinárodná porota na čele s predsedom Dr. h. c. prof. Ondrejom Lenárdom, svetoznámym dirigentom a laureátom mnohých ocenení. Ďalšími členmi poroty boli prof. Czesław Freund (Poľsko), doc. Tamás Lakner, ArtD. (Maďarsko), MgA. et Mgr. Marek Valášek, Ph.D. (Česká republika) a Mgr. Eva Zacharová (Slovensko). Hodnotenia a úroveň jednotlivých umeleckých telies boli prezentované v druhej časti programu záverečného galakoncertu.

Po štvrtkovom I. festivalovom koncerte (9. mája), kde v závere koncertu odznela skladba G. F. Händela – Alleluja z Oratóriá Mesiáš v podaní dvoch speváckych zborov Mladost' Banska Bystrica a VUS Pardubice za štvorručného klavírneho sprievodu Barbory Brosovej-Lipkovej a Martiny Šebovej pod taktovkou prof. Milana Pazúrika, nasledoval zaujímavý pestrý program počas nasledujúceho dňa: dopoludnia súťaž stredoškolských

speváckych zborov a popoludní sprievod mestom spojený s promenádnym koncertom na Námestí SNP, po skončení ktorého prijal dirigentov a zástupcov všetkých speváckych zborov, pod vedením umeleckého riaditeľa festivalu ABB 2013 prof. Milana Pazúrika, primátor mesta Banska Bystrica Mgr. Peter Gogola, niekdajší aktívny člen banskobystrického matičného spevokolu *Collegium Cantus*. V priebehu festivalu sa naplnilo želanie pána primátora, ktoré vyslovil ešte pred začiatkom tohto kultúrneho podujatia: Banska Bystrica sa rozozvučala tónmi z hrdiel talentovaných mladých ľudí, ktorí na rovnomennom svojho talentu neochvejne pracujú a môžu raz šíriť dobré meno svojej vlasti po celom svete; skutočne, vychutnali sme si lahodné tóny pradávneho umenia – spevu a hudby – ktoré nám zo životov vyháňa smútok a prináša radosť. Záver piatkového bohatého

Iuventus Paedagogica, Levoča

programu vyplnil II. festivalový koncert, na ktorom sa podieľali štyri spevokoly (Dievčenský spevácky zbor z Pécsu, ženský zbor ABDALS z Univerzity Liepaja Lotyšsko, miešaný zbor Omnia zo Žilinskej univerzity a Miešaný zbor Univerzity K Welikiego z Bydgoszcz Poľsko), každý z inej krajiny.

Sobota 11. mája sa niesla v znamení predpoludňajšej súťaže vysokoškolských speváckych zborov, komorných zborov a komorných skupín. Večerný slávnostný galakoncert sprevádzalo nielen vyhlasovanie výsledkov jednotlivých súťaží a odovzdávanie cien, keď najúspešnejšie zby boli Univerzitný zbor Mladost' UMB Banska Bystrica a VUS Pardubice, ktorí sa umiestnili v Zlatom pásme v kategórii Komorných speváckych zborov v uvedenom poradí, ale tiež *Volba Miss ABB 2013* (víťazka je Martina Paštrnáková zo spev. zboru MLADOST z Banskej Bystrice) a pôsobivé vystúpenie hosta festivalu – vokálneho zoskupenia OTTO VOCE z Banskej Bystrice. Ceny pre víťazné kolektívy venovali rôzni predstaviteľia štátnej správy a samosprávy (MŠ SR, BBSK, primátor mesta), biskupi Evanjelickej a. v.

Mladost' z Banskej Bystrice

Porota

cirkvi na Slovensku – Západného dištriku a Rímskokatolíckej cirkvi – Banskobystrickej diecézy. Ďalej bola udelená Cena Hudobného odboru Matice slovenskej a Cena rektorky UMB v Banskej Bystrici. Absolútny víťaz ABB 2013 v tomto ročníku nebol vyhlásený.

Festival Akademická Banská Bystrica sa dostał do povedomia nielen speváckych zborov, ale aj rôznych hudobných ustanovizných, festivalových centier i širokej hudobnej verejnosti. Stal sa kultúrnym podujatím, ktoré sa koná každý druhý rok na pôde Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici s cieľom „oživovať“ diela hudobných skladateľov a podporovať hudobnú aktivitu

Bartók Béla Leánykar, Pécs, Maďarsko

vysokoškolskej a stredoškolskej mládeže a úspešne prezentovať svoju školu a mesto doma i v zahraničí.

Aj keď nie je zatial isté, či naša Zem je jedinou planétou obývanou inteligentnými tvormi, je ale určite jedinou *spievajúcou* planétou! Na tvárich mnohých účinkujúcich bolo vidieť radosť zo spevu, čím sa dokazovalo známe a pravdivé: „Šťastný človek lepšie spieva!“ Ved' v súčasnom zmaterializovanom a pretechnizovanom svete pôsobí nádherný zborový spev mladých ľudí skutočne ako oáza v púšti.

MUDr. Juraj Zelník

JUBILUJÚCE OSOBNOSTI

Životné jubileum prof. Ing. Milana Piatrika, PhD.

Dňa 7. marca tohto roku oslávil významné životné jubileum prof. Ing. Milan Piatrik, PhD., jeden zo zakladateľov súčasnej Katedry životného prostredia na Fakulte prírodných vied UMB v Banskej Bystrici, garant štúdia a nosných predmetov. Jeho profesionálna kariéra začala v roku 1965 ukončením inžinierskeho štúdia v odbore Jadrová chémia na Fakulte technickej a jadrovej fyziky ČVUT v Prahe. V roku 1974 obhájil kandidátsku prácu v odbore Nukleárne vedy – radiačná chémia na Chemickotechnologickej fakulte SVŠT v Bratislave. Od roku 1979 pôsobil na Katedre chémie a technológie životného prostredia, terajší Ústav chemického a environmentálneho inžinierstva, oddelenie environmentálneho inžinierstva na CHTF SVŠT v Bratislave, kde v roku 1988 získal titul docent v odbore Technológia vody. Počas rokov 1991 – 2001 realizoval školenia a skúšky pre získanie osvedčení a ich obnovovanie pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie (zákony č. 127/94 Z. z. a 391/2000 Z. z., EIA). V rámci získaného oprávnenia vydávať odborné posudky v oblasti odpadov sa podieľal na rozvoji odboru environmentalistika. V r. 2002 sa habilitoval a inauguroval v odbore Environmentalistika na Fakulte ekológie a environmentalistiky Technickej univerzity vo Zvolene. Od roku 2003 pôsobí na Katedre

životného prostredia Fakulty prírodných vied UMB v Banskej Bystrici. Svojou odbornou a akademickou aktivitou sa tu zaslúžil o získanie akreditácie pre všetky tri stupne štúdia v odbore Environmentálny manažment, program Environmentálne manažérstvo a do roku 2008 bol garantom tohto študijného programu.

Publikačná aktivity prof. Ing. Milana Piatrika, PhD. pozostáva z množstva vedeckých a odborných výstupov: 69 pôvodných vedeckých prác, 12 monografií, 84 referátov a odborných prác, 24 skript (2 v angličtine), 18 výskumných projektov, 5 expertíznych environmentálnych štúdií a projektov pre podnikovú sféru, 142 odborných posudkov pre

Štátnej správy životného prostredia a nevládne organizácie, 1 patent. Počas vedeckej praxe bol členom rôznych vedeckých a odborných komisií, napr. Grantovej komisie pre techniku a technológie pre odbor vodné hospodárstvo, člen Zboru konzultantov pre oblasť posudzovania vplyvov na životné prostredie a ī.

Pánu profesorovi prajeme k jeho životnému jubileu všetko najlepšie, hlavne pevné zdravie, rodinné šťastie a ešte veľa tvorivých súl a životného optimizmu.

*doc. RNDr. Iveta Marková, PhD., PhDr. Marta Halašová, PhD.
 Katedra životného prostredia FPV UMB*

Na ceste k fronésis

(k 60-nám prof. PhDr. Pavla Fobela, PhD.)

Už starovekí mudrci si vážili praktickú múdrost. Tak to bolo nielen v antickej polis, ale aj v civilizačných centrach Východu. Veľmi dobre si uvedomovali, že ani najdokonalejšia čistá teória im neumožní zvládať zložité spoločenské situácie a napĺňať reálne túžby ľudí. Podobne ako v minulosti, aj naša doba je konfrontovaná s nutnosťou praktických zmien a ich kultivovaného zvládania. Dejiny nás už mnohokrát presvedčili o tom, že ani najlepšie teórie, často ocenené aj Nobelovou cenou, nepriniesli v praxi to, čo sa od nich očakávalo. My, akademici na univerzitách máme v súčasnosti neľahkú úlohu – ponúkať najnovšiu vedeckú výbavu a teoretické poznatky s tým, aby sme zároveň obhájili ich praktickú platnosť a použiteľnosť. Sme nútení stále viac domýšľať naše teoretické úvahy

a pedagogické prístupy do ich praktickej využiteľnosti a učiť nastupujúcu generáciu pre uskutočnenie zmien hodných 21. storočia. Dnes už nielen renomovaní filozofi, ale aj mnohí ekonomickí stratégovia a vizionári prehlasujú, že ekonomické zámery v najbližších desaťročiach musia byť spojené s etickou rekonštrukciu a 21. storočie bud' bude etické alebo nebudé vôbec. To je motív, prečo sme sa s plným nasadením rozhodli podporiť a vybudovať pracovisko s novým predsačatím – vzdelávať aktérov pre 21. storočie, ktorí by pomáhali uskutočňovať víziu dobrého života.

Náš ambiciozny vedecký a pedagogický tím chcel týmto nadviazať na tradíciu fronésis (praktickú múdrost) a spojiť ju s novým morálnejším projektovaním sveta. Mal záujem preniesť túto novú skúsenosť a po-

obci na Slovensku budovať presvedčenie o jeho oprávnenosti.

Už takmer 15 rokov sa v ponukovom portfóliu programov UMB vo všetkých troch stupňoch zviditeľňuje aplikovaná etika. Pokial' v renomovaných akademických inštitúciach vo svete sa už podobné projekty realizovali o niečo skôr, na Slovensku bolo nutné obhajovať a vysvetľovať vedecký status aplikovanej etiky v štruktúre vied, ako aj v rámci tradičných študijných programov. Podnes si mnohí mylia aplikovanú etiku s etickou výchovou alebo filozofickou etikou. Aplikovaná etika sa však už niekoľko rokov vníma ako praktická veda a nový typ interdisciplinárneho uvažovania, ktoré sa na Slovensku len rodí. Podnikateľská etika, environmentálna etika, či bioetika si žiada inter-(trans)disciplinárne a praktické prepojenie. Dnes už platí skôr téza R. Rortyho: „aplikovaná etika je natol'ko relevantná filozofii ako aj iné disciplíny“. Aj naša spoločenská prax so svojím tradičným uvažovaním t'ažko prijíma výzvy spojené s integráciou etiky aj napriek tomu, že mnohí sú stále presvedčení, že takáto zmena je možná a nutná. Investovanie do etickej zmeny a profesionálnej výpomoci sa prijíma s opatrnosťou alebo formálne. Sme zástancami toho, že musíme byť profesionálne pripravení na etické zmeny, ponúkať ich na trhu práce už v tomto období, pretože neskôr to bude podstatne t'ažšie a možno aj neskoro. Preto našu prácu spájame s poslaním napomáhať pri vytváraní etického prostredia a pripravovať špecialistov pre spôsoby praktizovania etiky.

Je pre nás poctou, že sme zažili príchute vznikania niečoho nového

znanie do nášho prostredia – prostredia častých ekonomických a sociálnych kolízií, kreovania nového hodnotového prostredia a snahu integrovať étos do moderného spoločenstva. Pohybovať sa na tejto „novej vlne“ malo svoje riziká a žiadalo si istú odvahu. Pokial' tradičné vedecké odbory mali za sebou bohatú skúsenosť a nespochybniťnú platnosť, tak nový pedagogický zámer, ktorý si stanovil úlohu vzkriesiť tradíciu fronésis v podobe projektu aplikovanej etiky, musel nielen vo filozofickej, ale aj širšej vedeckej

a prospešného. Že dnes už stovky absolventov pochopili dôležitosť frónesis a mohli sa presvedčiť o dôležitosti inštitucionalizácie etiky v praxi. Osobitú poklonu si zaslúhuje zakladateľ tohto študijného programu a vedúca osobnosť nášho tímu na Fakulte humanitných vied UMB, profesor Pavel Fobel, ktorý svojou pracovnou a vedeckou disciplinovanosťou, pedagogickým a manažérskym nadaním dokázal uviesť do života originálny projekt a stal sa v tejto oblasti dnes už aj medzinárodne uznávanou osobnosťou. Nadnárodné uznanie jeho vedeckého a pedagogického úsilia potvrdzuje aj to, že diplom PhD. má punc prestížnej Lomonosovovej univerzity a titul čestný profesor si prevzal na Sliezskej univerzite v Katowiciach. O jeho medzinárodnej kredibilite nasvedčuje aj to, že počas pôsobenia na Katedre etiky a aplikovanej etiky prevažujú zahraničné aktivity nad domácimi. Jeho 15-ročná práca v dvoch medzinárodných sieťach neznamenala len časté zahraničné pobytu, ale aj vytváranie dobrého mena pracoviska a univerzity. Prednáškové pobytu v Salzburgu, Katowiciach, Tychy, Cottbusse, Zabrze, každoročné účasti na vedeckých fórach v zahraničí ako aj účasť na svetovom filozofickom zjazde v Bostone (USA), filozofickom zjazde vo Wizle (Poľsko), na

konferenciách v SRN, Rakúsku, Poľsku, Česku a Maďarsku, publikovanie vedeckých príspevkov z vystúpení, ale aj samostatnej zahraničnej monografie. Podnes udržuje živý vedecký dialóg s odborníkmi z renomovaných akademických ustanovíz v zahraničí a sprístupňuje ich prostredníctvom publikácií vydaných na Slovensku. Každoročné pobytu zahraničných lektorov na katedre túto živú spoluprácu len potvrdzujú.

Tým sa náš odbor, ale hlavne vedecký kredit jubilanta dostal do povedomia na renomovaných univerzitách – Brazílii, USA, Veľkej Británii, SRN, Rakúsku, Fínsku, Španielsku a, samozrejme, v bývalých krajinách východnej Európy. Za povšimnutie stojí aj úloha, ktorá býva neraz v úzadí napriek tomu, že vyjadruje formu uznania – organizátor a spoluorganizátor medzinárodných vedeckých podujatí, práca v medzinárodných prípravných vedeckých výboroch a pod.

Jeho profesionálny prístup na katedre bol preukázaný nielen vo vzťahu k študentom, ale aj viac ako desiatke doktorandov, mladým kolegom, ako aj tým, že bol vždy rovnako náročný nielen k nám, ale aj k sebe. Pracovný život na Katedre etiky a aplikovanej etiky FHV UMB, ktorú od jej vzniku v roku 1999 viedol, bol naplnený širokospektrálnym tvori-

vým úsilím a posúvaním pracoviska k najnovšiemu vedeckému diskurzu v tejto oblasti. Vedecké impulzy, ktorími nás vedúci katedry sústavne provokoval, nás nutili reagovať na aktuálne témy v tejto oblasti a ich domýšľania do praktických súvislostí. O našom jubilantovi môžeme preto konštatovať, že si získal naše uznanie a dnešok len ukázal, že jeho profesionálna voľba pred 15 rokmi zriadiť nové pracovisko, bola vedená vzácnou vedeckou intuíciov zachytiť nové trendy vo vedeckom myšlení a jeho praktickom význame. Dnes môžeme konštatovať, že praktickú múdrost' nielen šíril s profesorskou suverenitou a akademickým nadšením, ale aj sám sa stal jej protagonistom.

Dnes, keď sa poohliadneme, čo všetko je za nami a vidíme, že „naše dieťa“ už dorástlo na „slušného adolescente“, ktorého mnohí uznávajú a vázia si ho, tak nadobúdame dobrý pocit z odvedenej práce aj jej zmysluplného úsilia.

Ak by sa nás niekto opýtal, či by sme sa chceli ešte raz vydať toto cestou, tak odpovieme súhlasne s tým, že budeme môcť spolupracovať s takou invenčnou, vedecky produktívnu osobnosťou, akou je profesor Pavel Fobel.

*Kolegovia z Katedry etiky
a aplikovanej etiky FHV UMB*

NAŠI JUBILANTI

Viacerí zamestnanci univerzity oslávia v období mesiacov **máj – august 2013** významné životné jubileum.
V mene všetkých zamestnancov, študentov a priateľov univerzity im srdečne blahoželáme a do ďalších rokov
prajeme všetko najlepšie, veľa pevného zdravia, šťastia a spokojnosti v osobnom i profesionálnom živote.

Redakčná rada

Vladimír Petráň
Elena Kollárová
RNDr. Barbara Lazoriková
Anna Rusnáková
PaedDr. Slavomíra Očenášová, PhD.
Prof. RNDr. Peter Andráš, CSc.
Doc. Ing. Danka Švihlová, PhD.
Prof. JUDr. Robert Schronk, CSc.
Prof. PhDr. Pavel Fobel, PhD.
Mária Durjaková
PaedDr. Mária Hardošová, PhD.

Doc. RNDr. Ján Spišiak, DrSc.
Ing. Mária Pomfyová, PhD.
Zdenka Nestlerová
Doc. Mgr. art. Štefan Sedlický
Prof. PaedDr. Ľudmila Jančoková, CSc.
Doc. PaedDr. Valerian Franc, CSc.
Zuzana Bírešová
Erika Náčinová
Doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
PaedDr. Ivan Štulajter, PhD.

PRÍSPEVKY REKTORÁTU

Lídri akademickej obce Európy rokovali o internacionalizácii

Súčasná, nielen európska, univerzita realizuje svoju spoločenskú misiu v súčasnom medzinárodnom prostredí, ktoré výrazne ovplyvňuje nielen vyučovací proces, ale aj vedeckovýskumné aktivity. Väčšina vlád vo svete, dokonca aj v rozvojových krajinách (osobitne v štátach globálnej koordinačnej skupiny BRICS), vníma univerzity ako kľúčový činiteľ v procese prebiehajúcej globalizácie univerzitného a vysokoškolského vzdelávania a vedeckovýskumnej práce. Považujú ich za mimoriadne prínosné z hľadiska udržiavania a rastu národnej a regionálnej konkurencieschopnosti a prosperity, o ktorú sa v súčasnom svete usilujú.

Toto agendou sa preto zaoberajú rôzne národné i medzinárodné stratégie rozvoja vysokoškolského vzdelávania, vrátane úrovne hlavného prúdu európskej integrácie – Európskej únie.

Internacionalizácia, čiže zmedzinárodenie univerzitného života, ovplyvňuje skutočne všetky prvky realizácie misie každej univerzity. A to napriek demografickému poklesu, ktorému Európa čelí, ako aj pod financovaniu, resp.

podceňovaniu tejto významnej spoločenskej misie univerzít v niektorých krajinách. Dochádza k rastu aktivít študentských medzinárodných organizácií, spolkov a iniciatív, rastie rozsah a postupne aj kvalita študentských a učiteľských mobilít. Činnosť rozvíjajú aj na Univerzite Mateja Bela, napr. ESN – Erazmovská sieť študentov, ale aj iné, špecializované (Pont francophone, Efpolit, DSV atď.). Vytvárajú nové príležitosti pre realizáciu študentov i ich budúcu profesionálnu prax. Stále viac sa ich významným komponentom stávajú aj vedeckovýskumné aktivity a stáže (praxe). Najmä v ostatných rokoch sa v Európe výskum stáva motiváciou č. 1 v rámci všetkých uskutočnených mobilít. Pomáhajú objavovať nové talenty medzi mladými študentmi a doktorandmi, ktorí radi prijímajú nové globálne výzvy.

V tomto kontexte sa v dňoch 11. a 12. apríla 2013 v belgickom flámskom Gente uskutočnila výročná konferencia EUA (Európskeho univerzitného združenia) za rok 2013, na ktorej UMB reprezentovali Dr.

*Starohelénsky pôsobi vstup do rektorátnych priestorov
Gentskej univerzity, ktorá 11. a 12. apríla 2013
organizovala výročnú konferenciu EUA 2013*

h. c. prof. PhDr. Beata KOSOVÁ, CSc., rektorka UMB, a vzhľadom na špeciálne zamernie tohtoročného samitu rektorov univerzít v členských a kandidátskych krajinách EÚ, ako aj ostatných krajinách podporujúcich bolonský proces a kreovanie Európskej vysokoškolskej oblasti (EHEA), aj prorektor pre medzinárodnú spoluprácu prof. Ing. Igor KOSÍR, CSc.

Plenárne rokovania výročnej konferencie EUA, ako aj práca v sekciách priniesli nielen výmenu názorov a skúseností európskych univerzít na potenciál a formy ich ďalšej efektívnej internacionalizácie, ale pozornosť stále viac obracali aj na podporu štátov pri úspešných reakciách na globálne podnety a výzvy, ktorým univerzity v 21. storočí musia a chcú čeliť. Osobitne v slovenskej delegácii rezonovala aj problematika budúcoročných akreditácií a úsilia o redukciu univerzít na Slovensku zo strany ministerstva školstva, a to dosť výrazne. V odborných diskusiách na prvom mieste rezonovala kvalita univerzitného života, hoci v posledných týždňoch boli u nás medializované články o rezignácii slovenských rektorov na kvalitatívne aspekty života univerzít.

Význam samitu EUA zvýraznila aj prítomnosť a vystúpenie komisárky EÚ pre vzdelávanie, kultúru, mnohojazyčnosť a mládež ANDROULLY VASSILIOUOVEJ z Helénskej republiky. Príjemným a odborne nesporne rektorskou komunitou Európy oceneným spestrením samitu EUA bolo aj vystúpenie hostí z akademického prostredia iných makro regiónov sveta, najmä juhoafrického profesora IHRONA LESTERA RENSBURGA z Johannesburgu, s ktorým delegácia UMB vstúpila do aktívneho dialógu. Takéto smerovanie a nesporný ľah na kvalitu, akú prezentovala posledná z piatich krajín skupiny BRICS, a to v súčinnosti so štátom, by sme ocenili aj u nás doma!

*prof. Ing. Igor Kosír, CSc.
prorektor pre medzinárodnú spoluprácu UMB*

Predstavitelia tandemu – motora európskej integrácie – opäť na UMB

V rámci francúzsko-nemeckého roku, oslavovaného pri príležitosti 50. výročia podpisania *Elyzejskej zmluvy* Charlesom de GAULLOM, prezidentom Francúzskej republiky, a Konradom ADENAUEROM, prvým de-

mokratickým kancelárom povojnového Nemecka, sa z iniciatívy frankofónnej organizácie študentov Efpolit v spolupráci so Slovensko-francúzskym univerzitným inštitútom, Fakultou politických vied a medzinárodných vzťahov UMB, študentským nemeckým spolkom DSV a Komisiou pre medzinárodnú spoluprácu UMB uskutočnila konferencia dvoch veľvyslancov so študentmi a učiteľmi UMB.

V aule FPVaMV UMB na nej vystúpili J. E. Jean-Marie BRUNO, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Francúzskej republiky na Slovensku, J. E. Dr. Axel HARTMANN, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Nemeckej spolkovej republiky na Slovensku, za učiteľov prof. Ing. Igor KOSÍR, CSc., ktorý v čase prístupového procesu pracoval v skupine hlavného vyjednávača pre vstup SR do EÚ, a za mladú generáciu Mgr. Marek LENČ, PhD., obaja z Katedry medzinárodných vzťahov a diplomacie FPVaMV. Všetky vystúpenia sa týkali

nien historického kontextu *Elyzejskej zmluvy*, ale aj jej dedičstva, významu a pretrvávajúcich výziev pre budúcnosť Európy a integračného procesu EÚ. V bohatej diskusii sa študenti zaujímali najmä o súčasné pozície uvedených dvoch krajín, akéhosi vedúceho tandemu EÚ už desaťročia, a to pri riešení vypuklých krízových otázok súčasnosti.

Oboch hostí, ako aj predstaviteľov študentských organizácií, dňa 24. apríla 2013 prijala rektorka UMB Dr. h. c. prof. PhDr. Beata KOSOVÁ, CSc. Podnetná diskusia pokračovala aj po konferencii počas nasledujúceho pracovného obeda. Prorektor UMB pre medzinárodnú spoluprácu sa zúčastnil aj na ďalšej akcii v sérii podujatí v rámci francúzsko-nemeckého roka v Bratislave, kde medzi účastníkov konferencie v zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca zavítal aj bývalý komisár EÚ pre rozširovanie z konca 20. a začiatku 21. storočia Günther VERHEUGEN, ktorý počas svojej prvej návštevy Slovenska od mája 2004 mimoriadne ocenil progres, ktorý SR ako riadny člen EÚ doteraz dosiahla.

Mgr. Jana Čillíková
referentka medzinárodnej spolupráce
a členka KMS UMB

Na 4. najprestížnejšej bezpečnostnej konferencii na svete večerný panel pre UMB

Medzinárodná bezpečnostná konferencia GLOBSEC sa prepracovala z konferenčnej miestnosti slovenského ministerstva zahraničných vecí v ostatných rokoch už do kongresových priestorov bratislavského hotela Kempinski River Park. Aj tohtoročná 8. konferencia potvrdila výnimočný kvalitatívny nárast tohto prestížneho medzinárodného podujatia, kde neváhajú s účasťou aj prezidenti, premiéri, ministri rôznych vlád, šéfovia zahraničnopolitických rubrík prestížnych časopisov, ako aj renomovaní šéfovia medzinárodných organizácií a akademického sveta. Vyše 1000 účastníkov, medzi ktorých sa nedostane hocikto, to hovorí za všetko! GLOBSEC je už považovaný

Bývalý veľvyslanec SR v USA Rastislav KÁČER, prezident a predseda správnej rady EAC moderuje panelovú diskusiu štyroch ministrov zahraničných vecí krajín V4 (Snímka: EAC)

za štvrtú najprestížnejšiu bezpečnostnú konferenciu na svete, čo rezonovalo aj medzi účastníkmi.

Ozdobou konferencie a symbolom spolupráce v strednej Európe bolo vystúpenie všetkých štyroch ministrov zahraničných vecí krajín V4 Miroslava LAJČÁKA, Radosława SIKORSKÉHO, Karla SCHWARZENBERGA a Jánosa MARTONYIHO. Absolútne hlavným vystúpením GLOBSECu 2013 však bol všetkými očakávaný príspevok bývalého poradcu prezidenta USA pre otázky národnej bezpečnosti Zbigniewa BRZEZINSKÉHO. Po diel študentov – súčasných i bývalých – na organizovaní každého ročníka GLOBSECu bol po prvýkrát ocený v rámci tohtoročnej konferencie (18. – 20. 4. 2013) aj tým, že UMB získala právo manažovať jeden špecializovaný večerný panel medzinárodnej konferencie. Podujatiu

predsedal prorektor UMB pre medzinárodnú spoluprácu prof. Ing. Igor KOSÍR, CSc. a v jeho večernom paneli č. 10 „Humanitárne intervencie“ vystúpila popri expertovi a poradcovi amerického ministerstva obrany (Pentagonu) a profesorovi Mierovej univerzity z nórskeho Osla aj Mgr. Lucia HUSENICOVÁ, PhD. z FPVaMV UMB, šéfredaktorka časopisu *Euro-Atlantic Quarterly*, člena KMS UMB a manažérka prvej učebne čínskeho jazyka na UMB. V pléne medzinárodných expertov v diskusii prínosne vystúpil aj ďalší zástupca UMB Mgr. Jaroslav UŠIAK, PhD. z Katedry bezpečnostných štúdií FPVaMV UMB.

*Mgr. Jana Čillíková
 referentka medzinárodnej
 spolupráce a člena KMS UMB*

Delegácia UMB na univerzite úspešnej krajiny futbalu, samby a globálnej skupiny BRICS

Zásluhou prof. Ing. Jozefa KOBZU, PhD., učiteľa Fakulty prírodných vied UMB a vedúceho pracovníka bansko-bystrickej pobočky Výskumného ústavu pôdoznalectva a ochrany pôdy, ktorý iniciatívne rozvinul vedeckovýskumnú spoluprácu s pracoviskom Svätopavolskej štátnej univerzity v brazílskom Botucatu v štáte São Paulo a vyučoval a realizoval terénny výskum aj v severobrazílskej Fortaleze pri Antantickom oceáne, prejavila táto renomovaná brazílska univerzita záujem o rozvoj zmluvnej spolupráce s UMB. V decembri 2011 sa zaradila medzi súčasných 38 zmluvných univerzitných partnerov UMB po tom, čo medziuniverzitnú akademickú dohodu o spolupráci podpísali rektorka UMB v Banskej Bystrici Dr. h. c. prof. PhDr. Beata KOSOVÁ, CSc. a rektor UNESP v São Paulo prof. Ing. Julio CEZAR DURIGAN, PhD.

Na podnet z Botucatu, jedného z 24 miest rovnomenného štátu São Paulo, v ktorých sídli celkovo 34 fakult a inštitútor UNESP (z toho 3 technického zamerania), prišlo v roku 2012 pozvanie na návštevu delegácie UMB s cieľom vyhodnotiť doterajšiu, no najmä identifikovať potenciál a záujem o rozvoj ešte všeestrannejšej spolupráce v budúcnosti. Brazílski partneri prejavili živý záujem o rozvoj spolupráce s UMB, pretože celý univerzitný systém Brazílie má naštartované k dynamickej a efektívnej internacionálizácii.

Po dohode s pozývajúcou stranou sa prvá návšteva delegácie UMB v Brazílii uskutočnila v dňoch 1. – 11. 5. 2013. Hostitelia delegácie UMB poskytli napr. prehliadku všetkých hlavných atrakcií turistického hlavného mesta Brazílie – Rio de Janeiro (oficiálneho hlavného mesta až do roku 1960) – Copacabana, Corcovado, Cukrová homoľa, botanickej záhrada Pedra II, historické centrum koloniálneho obdobia. Potom nasledovala ešte od hostiteľov bonusová pozornosť – návšteva svetového hlavného mesta kávy Pelého Santosu za zónou atlantického dažďového lesa na pobreží, s prehliadkou prvého brazílskeho mesta Svätý Vincent (São Vicente), múzea kávy, štadióna FC Santos aj s múzeom klubu, akvária a botanickej záhrady. Vytrvalý prst na pulze programu pre Bansko-bystricarov držali najmä prof. Izabel Cristina TAKITANEOVÁ, PhD., zástupkyňa šéfa referátu medzinárodnej spolupráce v São Paulo, a prof. Maria Helena MORAESOVÁ, PhD., učiteľka a výskumníčka Fakulty agronomických vied z Botucatu.

Trasa delegácie UMB viedla zo São Paulo do São Paulo cez: Santos - São Vicente – Botucatu – Araraquara – Jaboticabal – Rio Claro...

Pracovná časť brazílskeho pobytu začala ihneď po návrate do São Paulo. Logistika organizátorov fungovala precízne a vzdialenosť medzi jednotlivými kampusmi UNESP po trase São Paulo (rektorát, medzinárodné vzťahy pre doktorandov – spoločný program troch brazílskych univerzít) – Botucatu (Fakulta agronomických vied) – Araraquara (Filozofická fakulta – zatiaľ neučia žiadny slovanský jazyk, no jazykári mali veľký záujem o konkrétnu efektívnu spoluprácu – ale aj pedagogické vedy, ekonómia, ekonomika a manažment cestovného ruchu, politické vedy) – Jaboticabal (Fakulta pol'nohospodárskych a veterinárnych vied: fyzika, chémia, aplikovaná biochémia, ďalšie exaktne vedy, veterinárná klinika a chirurgia, ale aj vidiecka ekonomika, vidiecke inžinierstvo, fitosanitárne vedy, preventívna veterinárná medicína a reprodukcia zvierat, morfológia a fyziológia zvierat, veterinárná patológia, rastlinná výroba, agrárne technológie a zootechnika) – Rio Claro (IGCE – Inštitút vied o Zemi a exaktných vied (geografia a matematika), ako aj IB – Inštitút prírodných vied a CEA – Centrum environmentálnych štúdií UNESP) – São Paulo (vyhodnotenie návštevy a rozlúčka na rektoráte) – ukrajovala delegácia UMB vďaka minibusom (vanom) UNESP presne podľa naplánovaného harmonogramu.

Len pre predstavu a porovnanie: štát São Paulo má rozlohu približne ako Španielsko a samotná jeho metropola São Paulo so satelitmi predstavuje obyvateľstvo asi štyroch krajín, ako je Slovensko. Medzi kampusmi bola priemerná vzdialenosť asi 200 km. Cestu nám spríjemňovali pohľady na rozľahlé lány cukrovej trstiny od horizontu po horizont, z ktorej sa vyrába všetko možné – od cukru až po pohonné hmoty (etanol na pohon osobných áut). Na pokusných poliach fariem UNESP sme videli plantáže kávovníka, sóje, kukurice, africkej pôdopokryvnej trávy proti vysychaniu pôdy, kaučukovníkový les, pestovaný zachovaný kúsok originálneho dažďového tropického pralesa s kvitnúcimi a dozrievajúcimi banánovníkmi a obrovskými vtákmi mrcinožrútmi, rôzne v Európe nepoznáne kultúrne bôbovité druhy rastlín, ale aj budovu na dekontamináciu vôd a oblečenia spojenú s čističkou odpadových vôd. V Jaboticabale sme mali možnosť vidieť aj rad stromov *pau brasil* (brazílske drevo), ktoré dalo v 16. storočí súčasné meno krajine, vtedy nazývanej Krajinou pravého kríza.

Farmy UNESP majú tri funkcie: výrobnú (rastlinná i živočíšna výroba), výskumnú (priamo na poliach sme videli a stretávali budúcich bakalárov, magistrov i doktorandov pri terénnom výskume) a odbytovú – realizačnú (čo vyrobia, napr. mlieko, kávu – predávajú).

Aj rokovania boli vzorne pripravené. Na slovenských kolegov všade čakali aktívne tímy profesorov a vedenia fakúlt. Rokovania sa koncentrovali na príeniky aktivít špecializácie jednotlivých kampusov. Priniesli nové podnete pre FPV UMB (nielen náuka o pôde, ale aj environmentálne vedy, ekológia – Botucatu a Jaboticabal a geografia a matematika – Rio Claro), ale aj pre EF UMB (ekonómia a manažment cestovného ruchu – Araraquara), PF UMB (pedagogické vedy – Araraquara), FHV

UMB (výučba cudzích jazykov – Araraquara) a FPVaMV UMB (medzinárodné vzťahy – São Paulo, politické vedy – Araraquara). Brazílski kolegovia pragmaticky navrhli vymeniť si zoznamy profesorov a docentov (s e-adresami), schopných a ochotných viest' napr. doktorandov druhej strany v angličtine. Na našej strane budeme musieť domyslieť zdroje financovania takýchto mobilít (v programe Erasmus Mundus sme úspešnými doteraz neboli). Podobne budeme postupovať v duchu vlni schválenej stratégie rozvoja medzinárodnej spolupráce UMB aj vo vedeckovýskumnej oblasti. Vedenie kampusu v Araraquare navrhlo výmenu učiteľov portugálčiny a slovenčiny. S Brazílčanmi určite mnogí slovenskí kolegovia nadviažu twinningové partnerstvo s viacročnou perspektívou. Črtajú sa nové možnosti spoločných projektov, publikácií a vzájomných citácií.

Pri lúčení s UNESP a prof. Robervalom DAITONOM VIEIROM, šéfom kabinetu rektora UNESP, 9. mája sme si uvedomovali, že Brazília je krajinou budúcnosti. Imponovalo nám, ako brazílsky štát premyslene a výdatne podporuje školstvo, osobitne univerzity. Investície do vzdelanosti národa považuje Brazília za strategickú prioritu. Aj jej diplomacia v posledných rokoch žne úspech za úspechom: majstrovstvá sveta vo futbale 2014 (podávame hlásenie: Maracana je pripravená!), letná olympiáda 2016 – prvá v Južnej Amerike – a len pár dní po našom návrate bol vo funkcii nového generálneho riaditeľa Svetovej obchodnej organizácie potvrdený Roberto CARVALHO de

Rozlúčka na rektoráte UNESP: zľava dekan FPV UMB doc. RNDr. Alfonz GAJDOŠ, PhD., prof. Roberval DAITON VIEIRA, PhD., šéf kabinetu rektora UNESP, rektorka UMB Dr. h. c. prof. PhDr. Beata KOSOVÁ, CSc., prorektor UMB pre medzinárodnú spoluprácu prof. Ing. Igor KOSÍR, CSc., prof. Izabel Cristina TAKITANEOVÁ, PhD., zástupkyňa šéfa referátu medzinárodnej spolupráce UNESP v São Paulo a prof. Ing. Jozef KOBZA, PhD. z FPV UMB, iniciátor rozšírenia spolupráce na medzinárodnú úroveň

AZEVÉDO, brazílsky kariérny diplomat, víťaz v tajných voľbách 159 členov WTO nad spoločným kandidátom USA a EÚ z Mexika. Podporilo ho 103 krajín! Ďalší skvelý úspech Brazílie!

Návšteva delegácie UMB v Brazílii na čele s rektorkou Dr. h. c. prof. PhDr. Beatou KOSOVOU, CSc. otvorila vďaka záujmu a ústretovosti našich brazílskych priateľov nový priestor pre účinnú a zaujímavú medzinárodnú spoluprácu našich učiteľov a študentov. Najbližšie zasadanie Komisie pre medzinárodnú spoluprácu UMB (KMS) bude spoluprácí s UNESP oprávnenne venovať hlavný bod rokovania. Všetko ostatné už bude na záujme a profesionalizme našich kolegov. KMS bude koordinovať túto medziuniverzitnú interkontinentálnu spoluprácu.

*prof. Ing. Igor Kosír, CSc.
prorektor pre medzinárodnú spoluprácu UMB*

Aktivita Kariérneho centra UMB

Workshop zážitkového kariérneho poradenstva

Dňa 23. 4. 2013 Kariérne centrum UMB organizovalo workshop zážitkového kariérneho poradenstva „Nájdì smer svojej budúcej kariéry“. Workshop vychádza z prístupu švajčiarskeho kariérneho poradcu a kouča Thomasa Dienera, ktorého základom je presvedčenie, že práca môže byť zábavná a môže mať niečo spoločné so životným poslaním. Špecifíkom tohto prístupu je hlavne práca s tzv. soft faktormi, ako sú sny, priania, túžby, hodnoty, predstavivosť a kvality pri rozhodovaní sa v otázkach kariérneho smerovania a jeho plánovania.

Cielom workshopu je naučiť študentov zmapovať svoje kompetencie prostredníctvom praktického vyskúšania zážitkových cvičení a techník. Dostanú tak možnosť premýšľať o svojej budúcej kariére a nasmerovať ju do oblastí, ktoré by ich napĺňali. Workshop prebieha pod vedením kariérnej poradkyne UMB Mgr. Michaely Palgutovej.

Z reakcií účastníčok:

„Myslím, že tento workshop je veľmi dobrá forma ako pomôcť ľuďom zorientovať sa v samom sebe, spoznať nové možnosti uplatnenia svojich schopností. Utvrdil ma v smerovaní do budúcnosti, ukázal mi viac možností uplatnenia v oblastiach blízkych mojim osobným vlastnostiam.“

„Workshop bol hravý a bola vytvorená intímna atmosféra, v ktorej som si ozrejmila vlastné zručnosti a sprehľadnila svoju kariérnu cestu. Spoznala som nových ľudí a veľmi pozitívne hodnotím aktívne počúvanie všetkých zúčastnených.“

„Na základe cvičení som si skompletizovala svoje vlastnosti a predpoklady pre budúcu prácu a identifikovala som svoje nedostatky. Pozitívne hodnotím priebeh podujatia a plynulú nadväznosť aktivít. Slabšia účasť bola vykompenzovaná diverzitou účastníkov.“

„Prostredníctvom workshopu som získala prehľad o mojich schopnostiach, možnostiach a smerovaní. Inšpiratívne boli príbehy ostatných účastníkov a analyzovanie životných situácií. Bola vytvorená uvoľnená atmosféra, čo spôsobilo odbúranie zábran hovoriť o sebe a spoznávať sa. Bolo to zábavné a pozitívne hodnotím prístup lektorky. Keby som ho absolvovala v predošlých ročníkoch, bolo by to pre mňa omnoho prínosnejšie. Určite workshop odporučím ostatným.“

Workshopy budú prebiehať aj v budúcom akademickom roku. Záujem zúčastiť sa na tejto aktivite môžete oznámiť na adrese michaela.palgutova@umb.sk.

Tešíme sa na stretnutie.

*Mgr. Michaela Palgutová
Kariérne centrum UMB*

Médiá o nás

Dátum	Periodikum	Príspevok	Obsah
15.4.2013	TASR	MŠVVŠ: Minister školstva vymenoval nových členov Kurikulárnej rady. Členom sa stal aj doc. Libor Fridman z Pedagogickej fakulty UMB.	
22.4.2013	Aktuality SK – internetové noviny	Európa potrebuje hlbšiu integráciu, ak chce prežiť, tvrdí Fico	Premiér Róbert Fico v prednáške na Fakulte politických vied a MV UMB v BB prejavil súhlas s myšlienkou hlbšej integrácie EÚ, ktorá je nevyhnutá pre jej prežitie.
22.4.2013	Pravda	Európa potrebuje podľa Fica hlbšiu integráciu, ak chce prežiť.	Premiér Fico zdôraznil potrebu hlbšej integrácie EÚ, ak chce prežiť, v prednáške na Fakulte politických vied a MV UMB v BB.
24.4.2013	www.dnes24.sk	Významná návšteva v B. Bystrici: Na UMB zavítala nemecký aj francúzsky veľvyslanec	Mimoriadna a splnomocnená veľvyslanci Nemecka a Francúzska sa prihovoria študentom UMB s posolstvom o odkaze a dedičstve Elyzejskej zmluvy a jej význame pre súčasnosť a budúcnosť Európy.
24.4.2013	TASR	Veľvyslanci si so študentmi UMB pripomienú výročie Elyzejskej zmluvy	Stretnutie veľvyslancov Nemecka a Francúzska sa uskutoční na FPVaMV UMB 24.4.2013. Témou stretnutia bude výročie Elyzejskej mierovej zmluvy.
24.4.2013	SME	Veľvyslanci si so študentmi UMB pripomienú výročie Elyzejskej zmluvy	Stretnutie francúzskeho a nemeckého veľvyslanca na FPVaMV UMB pri príležitosti 50. výročia podpisania Elyzejskej zmluvy medzi Francúzskom a Nemeckom.
26.4.2013	www.euraktiv.sk	Francúzsko a Nemecko: Výzvou je spolupráca v obrane	O Elyzejskej zmluve ako jednom z podmieňujúcich faktorov európskej integrácie hovorili v pondelok 24.4.2013 nemecký a francúzsky veľvyslanec na pôde FPVaMV UMB.
4.5.2013	TV5 Monde	Destination Slovaquie	Reportáz o Slovensko-francúzskom univerzitnom inštitúte a frankofónii na UMB na svetovej frankofónnej televízii TV 5 Monde.
9.5.2013	www.bystricoviny.sk	Na Bažant Majálese sa opäť zabávali stovky ľudí	Tradičný Bažant Majáles pod internátmi na Tajovského ulici priniesol, tak ako po minulé roky, dobrú náladu, hudbu a pivo. Pre priaznivcov športu boli pripravené súťaže a študenti UMB si zmerali sily so svojimi vyučujúcimi vo futbalovom zápase.

Ing. Marián Lihan
referát marketingovej komunikácie R UMB

PRÍSPEVKY FAKÚLT

Na Ekonomickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici prednášali významní zahraniční hostia

Počas mesiaca apríl 2013 sa na Ekonomickej fakulte Univerzity Mateja Bela konalo niekoľko zaujímavých prednášok popredných zahraničných hostí z odboru cestovného ruchu pod záštitou doc. Ing. Vandy Marákovej, PhD. Aktívne sa na organizovaní pobytu hostí podieľal kolektív Katedry cestovného ruchu a spoločného stravovania, najmä doc. Ing. Jana Kučerová, PhD., prof. Ing. Peter Patúš, PhD. Prednášky boli prezentované v anglickom jazyku. O účasti zaujímavých hostí a príťažlivých téme dokazuje aj vysoká návštevnosť jednotlivých prednášok študentmi, doktorandmi, pracovníkmi fakúlt UMB, ale aj odbornej verejnosti, najmä z Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Slovenskej agentúry pre cestovný ruch, Mestského úradu Banská Bystrica, Bratislava Region Tourism a ďalších.

Prvým prednášajúcim (10. apríla) bol Giacomo del Chiappa z Univerzity v Sassari zo Sardínie, ktorý sa zaobráma manažmentom a marketingom cestovného ruchu a manažmentom cieľového miesta. Dňa 16. apríla mali študenti možnosť zúčastniť sa na prednáške prof. Hansa Hopfingera z Nemecka, ktorý sa venoval téme Cestovný ruch v krajinách arabského sveta. Nasledujúci deň prezentoval prípadovú štúdiu o regionálnom plánovaní a rozvoji cestovného ruchu v regióne Franconian Lake District. Nasledovali prednášky Gerryho Carvera, renomovaného konzultanta v oblasti športu, voľného času a cestovného ruchu z Veľkej Británie. Gerry Carver, okrem významu a vplyvu podujatí na cestovný ruch, prezentoval štúdiu dopadov Olympijských hier 2012 v Londýne, kvantifikoval ich ekonomicke a sociálne dopady. Prezentované výsledky boli ojedinelé, výnimočné a aj nanajvýš aktuálne vzhľadom na diskusie o pripravovanej kandidatúre Slovenska na spoluorganizátora zimných OH v budúcnosti. Ďalším prednášajúcim bol Holger Lehmeier, ktorý pôsobí rovnako ako prof. Hopfinger na Katolíckej univerzite Eichstätt-Ingolstadt. O novom trende, a to využití kyber marketingu v cestovnom ruchu prednášal Peter Stoličný, ktorý okrem prednášky pre študentov obohatil poznanie pracovníkov a interných doktorandov o moderné vzdelávacie metódy v odbore cestovný ruch. Arvid Flagestad z Oslo School of Management v Nórsku zakončil sériu prednášok (24. apríla) príspevkami o konkurencieschopnosti horských stredísk cestovného ruchu a organizačných štruktúr v cieľových miestach.

Prednášky zahraničných hostí boli jedinečnou akciou na Ekonomickej fakulte UMB, ktoré pritiahl pozornosť nielen študentov, doktorandov, akademikov, ale aj odborníkov z praxe, a tým prispeli k budovaniu dobrého mena fakulty vo vztahu k odbornej verejnosti.

doc. Ing. Vanda Maráková, PhD.
 prodekanka pre medzinárodné vzťahy na EF UMB

Študentská vedecká aktivita 2013

v nich obsiahnutú, využiteľnosť výsledkov pre rozvoj teórie i praktického riešenia.

Najlepšie práce v každej sekcií boli odmenené. V deň konania konferencie odovzdal prodekan pre rozvoj Ekonomickej fakulty UMB Ing. Ladislav Klement, PhD. súťažiacim diplomy a odmeny, predsedovia sekcií zhodnotili jednotlivé práce študentov. Prodekanka pre medzinárodné vzťahy Ekonomickej fakulty UMB doc. Ing. Vanda Maráková, PhD. vyzdvihla význam študentskej vedeckej aktivity na fakulte a výsledky, ktoré študenti prezentovali. Podčakovala súťažiacim, ako aj učiteľom a študentom, ktorí sa podieľali na zorganizovaní študentskej vedeckej konferencie, ale aj Občianskemu združeniu Ekonomia, ktoré sa finančne podieľalo na organizácii konferencie, ako aj na vydaní zborníka prác na CD.

Jednou z významných súčasťí vedeckovýskumnej činnosti fakulty je aj študentská vedecká aktivita. Študenti tradične prezentujú výsledky svojho bádania na študentskej vedeckej konferencii. Dňa 11. apríla 2013 sa na Ekonomickej fakulte UMB v Banskej Bystrici konal jej 19. ročník. Práce boli rozdelené do 7 sekcií – cestovný ruch, ekonomika a manažment podniku, financie, bankovníctvo a investovanie, kvantitatívne metódy a informatika, verejná ekonomika a regionálny rozvoj, spoločenské vedy a manažérské systémy (Inštitút manažérskych systémov v Poprade). Študenti na konferencii prezentovali 40 súťažných prác autorského kolktívu 57 autorov, z toho bolo 12 prác od 17 zahraničných študentov z Poľska, Maďarska, Českej republiky a Francúzska. Hodnotiace komisie zostavené z učiteľov a študentov posudzovali aktuálnosť tému, úroveň prác, pridanú hodnotu a využiteľnosť výsledkov pre rozvoj teórie i praktického riešenia.

Vyhodnotenie ŠVA 2013:

Sekcia 1 – Cestovný ruch – predseda: prof. Ing. Peter Patuš, PhD.

1. miesto: Katarína Mitríková
Transsibírska magistrála ako produkt cestovného ruchu
2. miesto: Bc. Radka Janečková, Bc. Silvia Mekiňová, Bc. Jana Ivicová, Bc. Adela Tatarková
Identifikácia hlavných problémov rozvoja cestovného ruchu v regióne Spiš

3. miesto: Bc. Dominik Gramantík
Uplatňovanie netradičných športovo-rekreačných aktivít v strediskách cestovného ruchu.

Sekcia 2 – Ekonomika a manažment podniku – predseda: Ing. Ľuboš Elexa, PhD.

1. miesto: Simona Šályová
Vplyv sociálnych sietí na správanie spotrebiteľov
2. miesto: Bc. Petra Marhefková, Bc. Radoslav Blahuta
Sebariadenie ako jedna zo schopností manažéra
3. miesto: Matěj Horák
Use of Social Networks in the Commercial Communications.

Sekcia 3 – Financie, bankovníctvo a investovanie – predseda sekcie: doc. Ing. Marta Orviská, PhD.

1. miesto: Michal Mešťan, Maroš Malíček
Finančné produkty deakumulačnej fázy starobného dôchodkového sporenia v SR
2. miesto: Bc. Petronela Bodnárová
Úspory domácností v krajinách OECD a na Slovensku
3. miesto: Stanislav Tomáš
Alternatívny prístup k trhovej regulácii / Rozklad efektov fúzujúcich spoločnosti
a Vlastimil Farkašovský
Hodnotenie výkonnosti dôchodkových fondov.

Sekcia 4 – Kvantitatívne metódy a informatika – predseda sekcie: RNDr. Miroslav Hužvár, PhD.

1. miesto: Andrea Vrábl'ová, Ľubomíra Zajacová
Tvorba multimediálnych učebných materiálov pre podporu výučby predmetu Dotazníkový prieskum
2. miesto: Bc. Jaroslav Čipkala
Analýza údajov z veľkých databáz s využitím nástroja SQL Business Intelligence Development Studio
a Monika Valkovičová
Tretí pilier dôchodkového sporenia v podmienkach Slovenskej republiky
3. miesto: Bc. Tatiana Bányiová, Bc. Tatiana Bieliková
Benchmarking štátov Európskej únie z hľadiska technickej efektívnosti poľnohospodárskeho sektora
a Bc. Peter Tomko
Rekurentné zobrazenie a klastrová analýza ako alternatívy pri analýze finančných časových radov.

Sekcia 5 – Verejná ekonomika a regionálny rozvoj – predseda sekcie: doc. Ing. Radoslav Kožiak, PhD.

1. miesto: Michal Mešťan, Maroš Malíček
Rozsah informačnej asymetrie v deakumulačnej fáze starobného dôchodkového sporenia v Slovenskej republike
2. miesto: Brigitta Kónya
Analysis of Regional Competitiveness of the Visegrad Countries
3. miesto: Júlia Pribulová
Činnosť neziskových organizácií a ich prínos pre mesto Prešov.

Sekcia 6 – Spoločenské vedy – predseda sekcie: doc. Ing. Jana Marasová, PhD.

1. miesto: Szabina Baksa, Ádám Farkas, Dániel Házi, Gábor Öri
How far Brussels is from our home towns?
2. miesto: Zoé Martigny
Les nouveaux types de gestion des entreprises européennes
3. miesto: Danuta Ozarowska, Damian Domzalski, Monika Ozarowska
Metropolitan Association of Upper Silesia – Sociological Study.

Sekcia 7 – Manažérské systémy – predseda sekcie: doc. Ing. Ján Závadský, PhD.

(Inštitút manažérskych systémov v Poprade)

1. miesto: Monika Ondrejková
Návrh odporúčaní pre prácu s časom ako predpoklad efektívneho spracovania záverečnej práce študentov VŠ
2. miesto: Bc. Alena Švorcová
Výkłady ako prostriedok marketingovej komunikácie
3. miesto: Stanislava Kočanová
Výskum interkultúrnych znalostí zamestnancov podnikov služieb v regióne Spiš.

Velký európsky komparatívny výskumný projekt v oblasti sociálnych inovácií vo verejnkom sektore

Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici sa nedávno stala členom konzorcia veľkého medzinárodného komparatívneho výskumného projektu, ktorý skúma hnacie sily a bariéry v pozadí sociálnych inovácií vo verejnkom sektore. Projekt je financovaný z prostriedkov 7. Rámcového programu Európskej únie s rozpočtom 2,5 mil. eur. Výskum je realizovaný univerzitami a výskumnými pracoviskami z 11 európskych krajín (Belgicko, Dánsko, Estónsko, Francúzsko, Holandsko, Nemecko, Rumunsko, Slovensko, Španielsko, Taliansko a Veľká Británia) a vedie ho profesor Victor Bekkers z Erasmus University v Rotterdame. Projekt sa začal 1. februára 2013 a bude trvať 3,5 roka. Slovenskú stranu za Ekonomickú fakultu UMB vedie prof. Juraj Nemec a ďalej ho dopĺňajú doc. Marta Orviská a doc. Beáta Mikušová-Meričková.

Projekt má akronym „LIPSE“ (z anglického Learning from Innovation in Public Sector Environments, www.lipse.org). Okrem analýzy hnacích sôl a bariér, ktoré ovplyvňujú rozvoj a implementáciu postupov sociálnych

inovácií, pozornosť je venovaná skutočným výsledkom týchto inovácií. Sociálne inovácie považuje Európska komisia a mnohé členské štátu EÚ ako významný krok v modernizácii vlád 21. storočia. Dve úvahy sa zdajú byť obzvlášť dôležité. Po prvej, sociálne inovácie sa pokúšajú premeniť existujúce verejné služby a procesy verejnych služieb, ako aj rozvíjať a zaviesť do praxe nové modely služieb s cieľom zlepšiť klientsky orientované verejné služby. Je dôležité vytvárať spoločensky relevantné výsledky, aby sa zvýšila schopnosť reakcie a legitimity vlády. V snahe takto konáť, vlády nastavujú nové opatrenia smerované na spoluprácu s občanmi, mimovládnymi organizáciami a podnikmi. Dôraz je kladený na spoluvorenie a koprodukciu. Po druhé, sociálne inovácie ponúkajú šancu prehodnotiť existujúce

postupy, v ktorých sa poskytuje viac slobody pre miestne iniciatívy tvorené „zdola-nahor“. Pri takejto realizácii sociálne inovácie poskytujú strategickú perspektívnu pohľadu na novú úlohu pre vládu. Obzvlášť fiškálna a rozpočtová kríza vo verejnkom sektore, ktorá dominuje v mnohých krajinach EÚ, vytvára obrovskú mieru potreby pre strohosť, ktorá je výzvou pre tradičnú úlohu vlády.

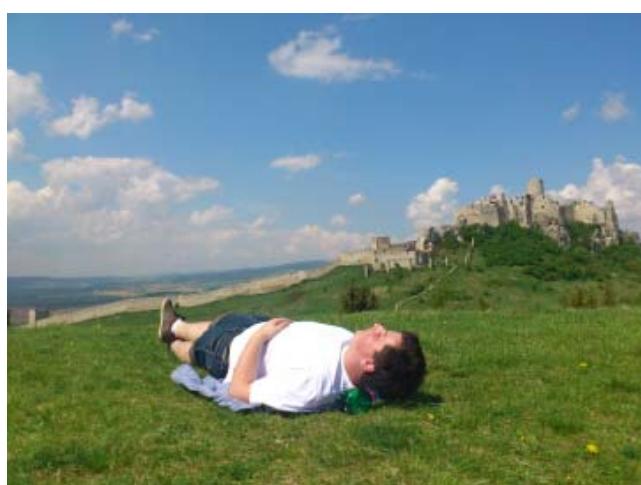
Ing. Ivan Sedliačik
Ekonomická fakulta UMB

Field Trip: Košice – Spiš – Pieniny

Katedra cestovného ruchu a spoločného stravovania Ekonomickej fakulty UMB v rámci výučby v druhom stupni štúdia zabezpečuje medzinárodný študijný program v spolupráci s Katolíckou Univerzitou Eichstätt – Ingolstadt v Nemecku, ktorého súčasťou je aj „Terénné cvičenie“ (Field Trip).

V tomto roku sme ho organizovali v regióne Košice, Spiš a Pieniny. Predmet „Terénné cvičenie“ je zaradený do prvého ročníka inžinierskeho štúdia a je rozdelený do dvoch semestrov. V zimnom semestri študenti vypracovali analýzu potenciálu

a stavu rozvoja cestovného ruchu v skúmaných regiónoch. Náplňou predmetu v letnom semestri je overenie si výsledkov sekundárneho prieskumu v praxi.

V dňoch 5. – 10. mája 2013 sa deväť študentov z Katedry cestovného ruchu a spoločného stravovania Ekonomickej fakulty UMB a šesť študentov z Katolíckej Univerzity Eichstätt – Ingolstadt v Nemecku pod vedením doc. Ing. Jany Kučerovej, PhD. zúčastnilo na terénnom cvičení. Počas piatich dní navštívili Košice a ich kultúrne a historické pamiatky, kúpele Štós a Ja-

sovskú jaskyňu, Spišské Podhradie, Kostol sv. Ducha v Žehre, kaštieľ v Hodkovciach a Markušovciach, Spišský hrad a Spišskú kapitulu, Spišskú Novú Ves, Levoču, Kežmarok, Pieniny, Kláštor kartuziánov v Červenom Kláštore a absolvovali sme pracovné stretnutia so zástupcami oblastných organizácií cestovného ruchu (OOCR), vedením atraktívít cestovného ruchu a s podnikateľmi v cestovnom ruchu. Prehliadku a výklad zabezpečili študenti, ktorí sa veľmi profesionálne vzíli do role sprievodcov. Ich aktivita bola náročnejšia, pretože výklad pre nemeckých študentov bol v anglickom jazyku.

V historických priestoroch starej radnice v Košiciach nám výkonná riaditeľka organizácie Košice – Turizmus Ing. Iveta Niňajová vysvetlila organizáciu cestovného ruchu v Košiciach, činnosť a aktivity organizácie, ako aj význam značky Európske hlavné mesto kultúry. Hotelom DoubleTree by Hilton Košice nás sprevádzala riaditeľka predaja a marketingu Mgr. Beáta Jurčišinová, ktorá okrem informácií o manažmente hotela ozrejmila výnosový manažment v praxi. Srdečné privítanie pre nás pripravili v kúpeľoch Štós, kde nám počas podávania slávnostného päťchodového menu riaditeľ Ing. Ján Šimko rozprával o vzniku a histórii, aktivitách a podujatiach, ktoré v klimatických kúpeľoch organizujú. Na Spiši sme sa oboznámili so zaujímavým projektom začlenenia hendikepovaných ľudí do prezentácie kaštieľa v Hodkovciach a o podnikaní v cestovnom ruchu a jeho úskaliah sme sa na Spiškom Salaši rozprávali s Ing. Jaroslavom Štrublikom.

O organizovaní cestovného ruchu, jeho financovaní, spolupráci verejného a súkromného sektora študenti diskutovali aj s Ing. Gabrielou Bodnárovou (výkonná riaditeľka OOCR

Tatry – Spiš – Pieniny) v Kežmarku, Ing. Jozefom Hrivkom a Ing. Alešom Solárom v Pieninách (riaditeľ OOCR Severný Spiš – Pieniny). PhDr. Milan Gacik nás zasvätil do tajov života kartuziánskych mníchov a v Červenom kláštore pre nás pripravil autentickú prehliadku aj v priestoroch, ktoré doteraz nie sú sprístupnené návštěvníkom.

Po piatich dňoch aktívneho spoznávania krás slovenskej prírody, kultúry a história ako aj príležitostí a bariér rozvoja cestovného ruchu v týchto regiónoch sme získali veľmi cenné skúsenosti, ktoré obohatia náš osobný, ale aj profesionálny rozvoj.

Na záver chceme vysloviť nesmiernu vdăku doc. Ing. Jane Kučerovej, PhD. za jej cenné rady a bohaté skúsenosti pri spracovaní štúdií a tvorbe itinerára, ako aj nezaplatileľné kontakty, vďaka ktorým sme sa stretli s významnými odborníkmi z praxe. Slovenským študentom patrí podľakovanie za spracovanie analytických štúdií, prípravu itineráru celej trasy a starostlivosť o nemeckých kolegov, ktorým patrí vdăka za vypracovanie

záverečnej správy zameranej na odporúčania pre rozvoj cestovného ruchu v navštívených regiónoch. Okrem toho chceme podľať všetkým, s ktorými sme sa stretli, za čas, ktorý nám venovali, odborné a profesionálne stanoviská k problematike rozvoja cestovného ruchu, ako aj za ústretovosť a pohostinnosť pri organizovaní nášho cvičenia.

Za účastníkov terénneho cvičenia Ing. Zuzana Lencsésová
interná doktorandka, Katedra cestovného ruchu
a spoločného stravovania EF UMB

Michal Hvorecký predstavuje svoju ostatnú knihu Naum (2012)

Autorské čítanie Michala Hvoreckého na FHV UMB

Dňa 5. marca 2013 sa podujatím Autorské čítanie Michala Hvoreckého ukončili stretnutia so zaujímavými hostami a hostkami, ktoré si pre svojich študentov a študentky, ale aj ostatných, ktorí majú radi literatúru, umenie a kultúru pripravila Katedra slovenského jazyka a literatúry FHV UMB na akademický rok 2012/2013. Po Dr. Lucii Satinskej, Dr. Jakubovi Chrobákovovi, Dr. Petrovi Hruškoví a Yvette Ellerovej sme sa v Univerzitnom centre Mateja Bela stretli so spisovateľom, prekladateľom a publicistom Michalom Hvoreckým. Rozprávali sme sa oňom, o jeho rôznorodých aktivitách, o písaní a čitaní, no prezradil aj, aké je to žiť sa v dnešnej dobe ako spisovateľ na voľnej nohe. Na príklade jeho knihy *Dunaj v Amerike* a spolupráci s Janou Cvikovou sme pootvorili dvere zaujímavého vzťahu

V diskusií o písaní i čítaní literatúry

Na osobné venovanie od Michala Hvoreckého sa čakalo v rade

Dakujeme všetkým za prítomnosť a už teraz sa tešíme na ďalšie stretnutia. Máme, samozrejme, „v rukáve“ niekoľko prekvapení aj na nadchádzajúci akademický rok.

*PaedDr. Zuzana Bariaková, PhD.
 Mgr. Martina Kubealaková, PhD.
 KSJL FHV UMB*

Študentská vedecká aktivita fakultne i katedrovo

26. marec 2013 prinavrátil Študentskej vedeckej aktivite (ŠVA) na Fakulte humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici štatút sviatku študentskej vedy a aktivity. V predveľkonočnom čase vyvrcholili snahy zainteresovaných slávnostným otvorením a príhovormi dekana Fakulty humanitných vied UMB v Banskej Bystrici doc. Mgr. V. Biloveského, PhD., prodekanu pre vedu a výskum doc. PhDr. M. Šmigela, PhD. a fakultnej koordinátorky PhDr. Z. Bariakové, PhD., po ktorých sa aj vďaka dekanskému voľnu, udelenému pri príležitosti konania ŠVA, zaplnili vybrané učebne rokujúcimi i načúvajúcimi rôznymi sekcií 10 zúčastnených katedier s vyše 150-timi aktívnymi účastníkmi a účastníčkami.

V sekcii slovenského jazyka a literatúry pri KSJL v rámci Študentskej vedeckej aktivity sme mali, tradične, silné, zaujímavé i pestré obsadenie. Nebyť (technických) problémov mohla mať tohtoročná ŠVA zastúpenie zo všetkých študijných odborov, programov a ročníkov. Tým sa potvrdzuje nielen všeobecný záujem, ale aj črtajúci sa potenciál smerom k ďalším stupňom štúdia a pre končiacich k štúdiu doktorandskému. Napokon, nie je náhodou, že viaceré účastníčky ŠVA z uplynulých rokov sú dnes úspešnými študentkami tretieho stupňa vzdelávania na KSJL či iných vzdelávacích a výskumných inštitúciach (napr. SAV) alebo sa presadzujú v pedagogickom priestore ako autorky moderných a inovatívnych učebných materiálov (napr. Mgr. Katarína Kuľhová, víťazka KSJL ŠVA v roku 2011).

V tomto roku sa do „súťaže“ prihlásilo 8 prác, kedže dve boli spracované autorskou dvojicou, spolu sa predstavilo 8 študentiek a dva študenti. Opierajúc sa o tematické zameranie, katedrová

spisovateľ – editor, hovorili sme aj o knižnom marketingu a prezentovaní textov verejnosti.

Na Hvoreckého poznaní nemeckého kultúrneho kontextu sme vystavali diskusiu o slovenskej a nemeckej kultúre, o prístupe k nej zo strany ľudí i štátu, ale aj o projekte Košice – Európske hlavné mesto kultúry či o knižnom veľtrhu vo Frankfurte a jeho význame, prínose a priestore pre zviditeľnenie literatúr/kultúr menších národov. Záver stretnutia patril otázke vyučovania literatúry najmä v stredných školách a žiackej schopnosti čítať a porozumiť textu.

Rozhovory na zaujímavé, ale aj vážne témy boli spojené s autorským čítaním dvoch príbehov z ostatnej knihy *Naum* (2012), ktorými spisovateľ prítomné publikum zabavil, podnietil k zamysleniu a, ako sa ukázalo, aj inšpiroval ku kúpe knihy s cenným osobným venovaním.

*PaedDr. Zuzana Bariaková, PhD.
 Mgr. Martina Kubealaková, PhD.
 KSJL FHV UMB*

Slávnostný príhovor dekana FHV doc. Mgr. Vladimíra Biloveského, PhD.

koordinátorka PaedDr. Zuzana Bariaková, PhD., a predsedníčka komisie Mgr. Martina Kubealaková, PhD., sa rozhodli vytvoriť tri bloky rámcované diskusiou. V prvom sa stretli témy „marginalizované“ – dve práce zamerané na interpretáciu a hodnotenie tvorby dvoch slovenských vojvodinských autorov Paľa Bohuša a Juraja Tušiaka spracované dvojicami prvého ročníka v Mgr. stupni Ivo Novák – Veronika Kvaková, Ľubomír Gábor – Mária Adameková a práca študentky prvého ročníka v Bc. stupni Margity Vojtkul'ákovej sústrediaca pozornosť na drámu v staršej slovenskej literatúre. Druhý vytvorili Alena Záborská a Marika Arvensisová: prvá sa venovala problematike dobrého prekladu, druhá referovala o špecifikkach neverbálnej komunikácie Nepočujúcich. Záverečný blok vytvorila silná zostava literátok: Julianu Košútová interpretovala poéziu E. Bondyho a I. Vodsed'álka, Mária Majerčáková sledovala poetiku Veroniky Šíkulovej a Hana Fodorová ukončila vedeckú časť podujatia interdisciplinárnu tému sústredenou na koláž A. Marenčina ako básnický prostriedok.

ŠVA 2013 na FHV je oficiálne otvorená

Aj vďaka tomu, že niektorí z radov študentstva sami chápú svoju spoluzodpovednosť za kvalitu i atraktívnosť štúdia, mala KSJL ŠVA 2013 svoje kultúrne zavŕšenie. *Academiu Antonii Bernolak* – tvorivú dramatizáciu pri príležitosti 200-tého výročia úmrtia Antona Bernoláka si pripravili Marek Čiernik ako Anton Bernolák, Patrik Žuffa ako Juraj Fándly, Patrícia Rozgonyiová ako Jozef Ignác Bajza, Martina Mrekajová ako Jur Palkovič, Marta Ševcová ako Alexander Rudnay a rozprávači Dávid Bjel,

Z diskusii

Monika Hrubjáková – študenti a študentky prvého ročníka Bc. UAP v kombinácii slovenský jazyk a literatúra – história, anglický jazyk a literatúra, nemecký jazyk a literatúra.

Výsledné poradie ocenených určila komisia pri KSJL nasledovne:

1. miesto: Alena ZÁBORSKÁ (SJL+PT, 3. ročník Bc.) za prácu *Čo dokáže (dobrý) preklad?*

2. miesto: Juliana KOŠÚTOVÁ (SJL, 2. ročník Mgr.) za prácu *Básnický koncept Iva Vodsed'álka*

3. miesto: Marika ARVENISOVÁ (SJL, 2. ročník Mgr.) za prácu *Neverbálne prostriedky komunikácie Nepočujúcich a ich specifika.*

Od roku 2013 sa komisia rozhodla udeľovať aj Cenu publiká, ktorú premiérovzo získala Marika Arvensisová.

ŠVA 2013 bola podporená nielen vystupujúcimi, ktorí prezentovali svoje výskumné aktivity, ale vo veľkej miere aj publikom. To bolo tvorené z radov študentov a študentiek, ale aj viacerými kolegami a kolegyňami. Každý záujem o ŠVA je výrazom nielen vzťahu k podujatiu, ale aj vedomia jeho – azda – dôležitosti pri podporovaní odborného i tvorivého potenciálu, ktorý je ukrytý aspoň v časti našich študentiek a študentov. Preto cítime, že je vhodné všetkým, s ktorými sme sa stretli, vyjadriť podakovanie, pretože svojou prítomnosťou prispleli na jednej strane ku kvalite podujatia, ale aj k príjemnej, piateľskej a tvorivej atmosfére, ktorú pozitívne ocenili najmä študenti a študentky. Napokon, je to ich sviatok, v ktorom by mali cítiť našu podporu.

Ocenené študentky na KSJL FHV

Mgr. Martina Kubealaková, PhD.,
PaedDr. Zuzana Bariaková, PhD.
KSJL FHV UMB

Prekladateľské soirée 4

Dňa 9. apríla 2013 sa v spoločenskej sále Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici konalo už štvrté Prekladateľské soirée. Aj tentoraz podujatie pripravila Katedra anglistiky a amerikanistiky Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja

Bela v spolupráci so Štátnej vedeckou knižnicou v Banskej Bystrici a Veľvyslanectvom USA na Slovensku. Naším ďalším hostom bola prekladateľka a novinárka Marína Gálisová, ktorá má na svojom prekladateľskom konte už vyše sedemdesiat kníh.

Dramaturgiu a moderovanie soirée mala pod palcom naša kolegynia z katedry PhDr. Katarína Fečková, PhD., ktorú dopĺňal jej už tradičný spolu moderátor a kolega PhDr. Martin Djovčoš, PhD. Ten prekladateľke kladol otázky nielen teoretického, ale aj praktického charakteru.

O kultúrne spríjemnenie podujatia sa postarala študentka prvého ročníka Fakulty humanitných vied (v kombinácii anglický jazyk – hudobná výchova) Gabriela Hajnovičová melancholickými tónmi na flautu.

Pani M. Gálisová začala populárne ladenou mini prednáškou o upírskej tematike v dejinách svetovej, no najmä britskej literatúry. Zamerala sa na postavenie žien v spomínanom žánri a poukázala na vývoj, ktorý je od čias Stokerovho *Draculu* až po

Smithovej *Upírske denníky* markantný. Od *Upírskych denníkov* sme sa dopracovali aj k iným tématam, napr. spolučrátka prekladateľa s redaktorom a pod. Ako organizátori sa tešíme, že spoločenská sála ŠVK bola bezmála plná. V hľadisku sedeli najmä naši študenti a absolventi, ktorých tematika zaujala a na záver pani prekladateľke kládli rozličné otázky, vďaka ktorým sme nahliadli do prekladateľskej dielne manželov Gálisovcov (apropo, Vladislava Gálisa, držiteľa Ceny Jána Hollého, sme v rámci Soirée privítali na jeseň 2012).

Prekladateľské soirée má vďaka všetkým zainteresovaným už svoju tradíciu, preto dúfame, že podobné stretnutia sa podarí zorganizovať aj v akademickom roku 2013/2014. Usporiadatelia sa zaručujú, že aj ďalší plánovaný host' bude pre účastníkov atraktívny, no jeho meno zatiaľ udržujú v tajnosti.

Text a foto: PhDr. Martin Kubuš

Katedra anglistiky a amerikanistiky FHV UMB

Prezentácia novej knihy o Banskobystrickej translatológii

Dňa 16. apríla 2013 sa uskutočnila prezentácia novej publikácie *Banskobystrická translatológia. História – osobnosti – bibliografia (2007 – 2012)*, ktorej autormi sú dekan Fakulty humanitných vied UMB a šéfredaktor vedeckého časopisu NOVÁ FILOLOGICKÁ REVUE doc. Mgr. Vladimír Biloveský, PhD. a vedúci oddelenia prekladateľstva a tlmočníctva Katedry slovenského jazyka a literatúry FHV UMB, a zároveň zástupca šéfredaktora časopisu NOVÁ FILOLOGICKÁ REVUE, PhDr. Ivan Šuša, Ph.D. Akcia sa konala v priestoroch FHV UMB na Ružovej ulici pod taktovkou moderátorky PhDr. Anity Huťkovej, PhD. z katedry slovenského jazyka a literatúry. Tohto vydareneho podujatia, organizovaného Katedrou slovenského jazyka a literatúry a Katedrou anglistiky a amerikanistiky FHV UMB sa zúčastnilo mnoho študentov, ktorí sa pripravujú na budúce povolanie prekladateľa a tlmočníka, ale aj kolegovia z „jazykárskych“ katedier, ktorých zaujíma téma prekladateľstva a tlmočníctva na UMB. Za autorskú dvojicu vystúpil Dr. Ivan Šuša, ktorý zhral dôvody, prečo publikácia vznikla, zaspomínať si na vznik a rozvoj transla-

tológie na UMB, porovnal výskum a štúdium prekladateľstva u nás a v zahraničí a odpovedal na konkrétné otázky kolegov a študentov FHV UMB.

Publikácia najprv mapuje vývin translatológie na UMB v Banskej Bystrici, no jej najviac relevantnou časťou je bibliografia translatologických prác z rokov 1997 – 2011. Kniha je rozdelená do dvoch blokov: prvý blok ponúka bibliografické záznamy autorov (vysokoškolských pedagógov) Filologickej fakulty a Fakulty humanitných vied UMB; druhý blok ponúka v chronologickej nadväznosti bibliografické záznamy nosných periodík, v ktorých uverejňovali aj kolegovia z iných pracovísk podobného zamerania. Ide vôbec o prvú publikáciu zaznamenávajúcu bibliografické odkazy na práce translatológov z UMB, ktoré sa venujú teórii, dejinám a didaktike prekladu a tlmočenia. Publikácia je veľmi osožná nielen ako materiál o doterajšom vývixe translatológie v Banskej Bystrici, ale prináša viacero tvorivých podnetov pre študentov prekladateľstva a tlmočníctva, pre prekladateľov

z praxe a pre všetkých záujemcov o prekladanie a tlmočníctvo.

Dodajme, že vedný odbor translatológia patrí v rámci Slovenska k pomerne

mladým odvetviám. Rozvíjal sa najmä v Bratislave, Nitre a Prešove, ale od roku 1997, kedy bola na UMB založená Filologická fakulta, sa translatológia úspešne začala rozvíjať aj v Banskej Bystrici. O jej rozmach sa pričinili okrem uznávaných slovenských, českých, ale aj inonárodných odborníkov aj mladí a nadšení vedci pôsobiaci najprv na Filologickej fakulte UMB, teraz na Fakulte humanitných vied UMB, ktorí postupne organizovali medzinárodný vedeckú konferenciu *Preklad a tlmočenie* (v roku 2012 sa uskutočnil jubilejný 10. ročník), *Analytické sondy do textu I – 3*, vydávali zborníky z týchto konferencií, ale aj nekonferenčné zborníky, napr. *Translatológia a jej súvislosti*, časopisy *Filologicická revue* (1997 – 2007), *NOVÁ FILOLOGICKÁ REVUE* (2007 – doteraz), *Kritika prekladu* a pod.

PaedDr. Eva Čulenová, PhD.
 KSJL FHV UMB

Sviatok tvorivosti

Dňa 22. apríla 2013 sa v priestoroch FHV na Tajovského ulici uskutočnilo

Hana Fodorová prezentuje autorskú knihu

slávnostné vyhlásenie výsledkov už jedenásteho ročníka celouniverzitnej študentskej súťaže v pôvodnej tvorbe poézie a prózy. Je potešiteľné, že záujem o prezentovanie vlastnej tvorby stále pretrváva a tento rok bolo do súťaže prihlásených 13 príspevkov – 9 z poézie a 4 z prózy. Porota v zložení Mgr. Henrich Jakubík, PhD., PaedDr. Zuzana Bariaková, PhD., a Mgr. Jakub Melník zhodnotili prijaté práce vo všeobecnosti, priestoru pre individuálne

tohtoročná pozvaná hostka – Bc. Hana Fodorová (Sj – Vu, 2. roč. Mgr.) – predstavila svoju tvorivú činnosť – autorskú knihu pre deti. Tejto problematike sa venuje dlhodobo a okrem odborného výkladu sa pokúsila predstaviť, ako vyzerajú workshopy, ktoré pripravuje pre deti. Na malú chvíľu sme sa tak všetci vrátili do detstva.

Nasledovalo slávnostné vyhlásenie výsledkov a tri najlepšie počiny boli odmenené vecnými cenami, ktoré venovala FHV a KSJL FHV. Tohtoročné laureátky sa predstavili so svojou poéziou, laureát ponúkol úderný poviedkový text:

1. Juliana Košútová (2. roč. Mgr, SJL, FHV)
2. Abdelrazak Bouali (3. roč. DrŠ, KEKŠ, FHV)
3. Veronika Kvaková (1. roč. Mgr, Sj – Fj, FHV)

Vítazná poézia bude uverejnená v najbližšom čísle časopisu PROJEKTILL, ktorý vydáva naša bývalá študentka Mgr. Tereza Sopková spolu s doktorandkou KSJL Mgr. Evou Urbanovou a absolventkou PdF Mgr. Janou Vašičkovou. Veríme, že po minulom ročníku sa naša spolupráca stala už dobrou tradíciou a ponuknutý publikáčny priestor môže stimulovať ešte viac talentovaných záujemcov a záujemkyní.

Pozitívne ohlasy, no najmä kvalita víťazných prác nás tešia a veríme, že sa

Nad textami...

Abdelrazak Bouali ocenený za prózu Hello, Kitty

v akademickom roku 2013/2014 stretne na 12. ročníku súťaže.

PaedDr. Zuzana Bariaková, PhD.
KSJL FHV UMB

V zajati čítania

„konzultácie“ bola venovaná neoficiálna časť podujatia. Ako je už dobrým zvykom,

Velké úspechy našich študentov na Prekladateľskej univerziáde 2013

Dňa 16. mája 2013 nás študenti – Marianna Bachledová, Beáta Takáčová, Lucia Lichá, Beáta Potančoková, Jana Tabačková, Stanislava Dengová, Ivan Švajlen a Peter Žila – opäť potešili. Prebojovali sa až do finále, kde sa napokon viačer umiestnili na popredných miestach vo všetkých sekciách tejto celoslovenskej študentskej prekladateľskej súťaže.

Katedra anglistiky a amerikanistiky Fakulty humanitných vied UMB nadviazala na vlaňajšie úspechy, keď študenti dosiahli takmer rovnaké výsledky. Prekladateľská univerziáda má na Univerzite Komenského v Bratislave už bohatú tradíciu a nás všetkých môže len tešiť, že vďaka vytrvalej

podpore zo strany Literárneho fondu majú študenti každý rok možnosť zmerať si interpretačné zručnosti, osobnú poetiku a štýlistické majstrovstvo. Teda schopnosti, bez ktorých sa nijaký preklad nezaobíde.

Lucia Lichá z prvého ročníka externého magisterského štúdia nás reprezentovala prekladom populárno-náučného článku z oblasti astronómie od Keitha Coopera s názvom *Posledné tango vo vesmíre (White dwarfs mean double trouble for supernovae)* a získala prvú Cenu Slovenskej spoločnosti prekladateľov odbornej literatúry v kategórii odborného prekladu.

Cenu Literárneho fondu v sekciu odborného prekladu (prvé miesto) si odniesol Ivan Švajlen, študent prvého ročníka externého magisterského štúdia, ktorý otitulkoval dokumentárny film *Rakovina je len obyčajný biznis (Cancer is serious business)*.

Marianna Bachledová, študentka prvého ročníka magisterského štúdia, obsadila prvé miesto v kategórii uměleckého prekladu pod záštitou Slovenskej spoločnosti prekladateľov uměleckej literatúry s poviedkou Viktora Pelevina *Akiko*.

Tento rok študenti uspeli aj na poli poézie – Beata Takáčová preložila básničky Williama Blaka *Proroctvá nevinnosti (Auguries of Innocence)* a vyslúžila si prvé cenu Literárneho fondu v sekciu uměleckého prekladu.

Študent Peter Žila, vlaňajší víťaz, tentoraz obsadil druhé miesto s dielom *Vlkolak* z pera Borisa Viana.

Naši študenti si teda odniesli štyri prvé miesta a jedno druhé. Ostatným menovaným finalistkám gratulujeme a veríme, že si z prekladateľskej diskusie a obhajoby niečo odniesli. Dúfame, že zabodujú nabudúce. Naši zverenci sa na univerziáde veľmi slušne umiestňujú viac-menej pravidelne, a tak neostáva nič iné, len ich v úsilí podporovať a držať im palce.

PhDr. Martin Kubuš

Katedra anglistiky a amerikanistiky FHV UMB

Výnimočný medzinárodný úspech v doktorandskom štúdiu všeobecnej jazykovedy na Fakulte humanitných vied UMB v Banskej Bystrici

**ERUDITIO
MORES
FUTURUM**

**universität
wien**

Na základe dlhoročných pracovných a odborných kontaktov doc. Zuzany Bohušovej na Viedenskej univerzite vo Viedni sa v akademickom roku 2012/2013 podaril jej doktorandke Mgr. Miroslave Hliničanovej obrovský úspech: bola prijatá na prestížne medzinárodné doktorandské štúdium *cotutelle de thèse* na Viedenskej univerzite vo Viedni. Medzinárodnú zmluvu o jej štúdiu podpísali vicerektorka Viedenskej univerzity prof. Susanne Weigelin-Schwiedrzik, rakúsky školiteľ prof. Wolfgang Dressler, rektorka Univerzity Mateja Bela Dr. h. c. prof. PhDr. Beata Kosová, CSc., slovenská školiteľka doc. PhDr Zuzana Bohušová, PhD. a doktorandka. Na základe tejto zmluvy študuje doktorandka na obidvoch univerzitách a po úspešnom splnení oboch doktorandských programov, vrátane obhajoby dizertačnej práce pred medzinárodnou komisiou, jej bude udelený titul PhD. nielen Univerzitou Mateja Bela, ale aj Viedenskou univerzitou. Študentka bola pozvaná na toto štúdium na základe témy, ktorú vypísala slovenská školiteľka, a ihneď bola zaradená do výskumnej skupiny počítačovej a korpusovej lingvistiky v Rakúskej akadémii vied. Na oboch pracoviskách vo Viedni (na Inštitúte jazykovedy Viedenskej univerzity i v Rakúskej akadémii vied) má doktorandka zaistenú odbornú podporu a konzultačné príležitosti, pretože téma jej dizertačnej práce korešponduje s aktuálnym medzinárodným a rakúskym lingvistickým výskumom.

Nakoľko ide o prestížny typ binacionálneho doktoranského štúdia a obe zúčastnené univerzity si veľmi cenia takúto kooperáciu, má doktorandka podporu vedenia oboch univerzít.

Táto excelentná báza budúcej intenzívnej vedeckej spolupráce už priniesla aj prvý efekt – bol podaný medzinárodný vedecký projekt v rámci Akcie Rakúsko – Slovensko, do ktorého doc. Bohušová zapojila doktorandov a postdoktorandov z Katedry germanistiky FHV UMB, Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Viedenskej univerzity a z Rakúskej akadémie vied.

Mgr. Milena Konôpková
projektová manažérka FHV UMB

Divided Identity in Northern Ireland

Členovia Katedry európskych kultúrnych štúdií Fakulty humanitných vied UMB v spolupráci s Univerzitou knižnicou UMB usporiadali dňa 25. apríla 2013 prednášku v anglickom jazyku na tému *Divided Identity in Northern Ireland*, ktorú prezentoval pán Ciarán Chapman, pochádzajúci z Belfastu a súčasne pôsobiaci na Pedagogickej fakulte UKF v Nitre. Na prednáške sa zúčastnili študenti a vyučujúci katedry európskych kultúrnych štúdií a vyučujúci z iných katedier zaujímajúci sa o problematiku vzniku a vývinu konfliktu v Severnom Írsku a o budúce výzvy v otázke jeho mierového vyriešenia. Prednáška bola tematicky rozdelená do niekoľkých časťí zaobrajúcich sa pôvodom konfliktu, prierezom rôznymi historickými etapami až po súčasný stav. Prednášajúci načrtol aj možné oblasti, v ktorých by

sa spolupráca medzi dvoma stranami, resp. identitami mohla rozvíjať viac. V závere p. Chapman zhrnul svoje zistenia z výskumu o nejednotných identitách v danej oblasti, kde výrazne dochádza k ich dislokácii. Pre študentov i pedagógov bola prednáška mimoriadne zaujímavá a pútavá, o čom svedčia aj otázky študentov a pedagógov na tému uzavretých dohôd s cieľom vyriešenia konfliktu, ako aj o stave írskeho jazyka v Severnom Írsku. Študenti tak mali možnosť stretnúť sa s priamym svedkom konfliktov odohrávajúcich sa v krajinе, ktorej reálne sú základným vyučovacím bodom povinného predmetu zameraného na štyri národy v rámci Veľkej Británie v študijnom programme európske kultúrne štúdiá.

Mgr. Anna Slatinská
KEKŠ FHV UMB

Knižnica Vladimíra Olerínyho na Katedre romanistiky FHV UMB

Profesor Vladimír Olerínay, 91-ročný rodák z Banskej Bystrice, laureát troch Cien Jána Hollého, držiteľ španielskej Striebornej medaily za zásluhy v krásnych umeniach a Kríza Občianskeho rádu Alfonza X. „Múdreho“, udeleného španielskym kráľom Juanom Carlosom I., sa rozhodol venovať svoju súkromnú zbierku kníh Katedre romanistiky FHV UMB pre potreby študentov a vyučujúcich. Dar profesora Olerínyho predstavuje viac ako 1000 knižných titulov, predovšetkým španielskych a latinskoamerických autorov, špecializovaných časopisov a učebníčkov.

Dňa 3. mája 2013 sa na pôde Fakulty humanitných vied UMB konalo slávnostné otvorenie *Knižnice Vladimíra Olerínyho* za osobnej účasti významného hispanista, prekladateľa, literárneho vedca a bývalého diplomata prof. Vladimíra Olerínyho. Na slávnostnom otvorení sa zúčastnil prodekan FHV pre medzinárodné vzťahy prof. PaedDr. Pavol Bartík, PhD., vedúca Katedry romanistiky Mgr. Monika Zázrivcová, PhD., vedúca oddelenia akvizície Univerzitnej knižnice UMB Mgr. Mária Krobotová, vedúca oddelenia prekladateľstva a tlmočníctva pri KRO Mgr. Eva Reichwalderová, PhD., kolegovia a študenti z odboru Prekladateľstvo a tlmočníctvo.

Slávnoštné otvorenie bolo spojené s podnetnou besedou, kde prof. Oleríny spomína na detstvo prežité v Argentíne, prekladateľské začiatky, osobné stretnutia s Gabrielom García Marquézom, José Luisom Borgesom a Evou Perónovou, roky strávené na Univerzite Komenského a v Slovenskej akadémii vied, na ťažké a zároveň krásne obdobia strávené nad prekladmi viac ako 140 kníh, ktoré počas svojej prekladateľskej praxe preložil. Študentom priblížil náročnú prácu prekladatelia „na plný úvazok“ a v duchu biblického výroku „silu nachádzam vo svojich slabostiach...“ zo slávneho Cervantesovho románu *Dômyselný rytier Don Quijote de la Mancha* ich motivoval k tomu, aby na seba neustále pracovali, vzdelávali sa a nestrácali nádej.

Mgr. Eva Reichwalderová, PhD.
 Katedra romanistiky FHV

K výsledkom výskumu ISSP Slovensko 2012 – modul Rodina (projekt APVV)

Od roku 2012 sa Univerzita Mateja Bela podieľa na riešení projektu *Slovenská spoločnosť v medzinárodných komparatívnych výskumoch: pred krízou a počas krízy*, ktorý je financovaný z domácich zdrojov Agentúrou na podporu výskumu a vývoja (APVV). Vďaka financovaniu tohto projektu z prostriedkov APVV je možné pokračovanie účasti Slovenskej republiky na medzinárodnom výskumnom programe ISSP (International Social Survey Programme). ISSP patrí medzi najprestižnejšie medzinárodné sociologické reprezentatívne výskumy. Uskutočňuje sa pravidelne v desiatkach európskych i mimoeurópskych krajín už dlhé roky, čo umožňuje porovnávanie dynamiky zmien rôznych spoločností na všetkých kontinentoch. Slovenská republika je členom ISSP od roku 1995, pričom do roku 1993 garantoval členstvo bývalého Česko-Slovenska v ISSP Sociologický ústav Akadémie vied Českej republiky v Prahe. Súčasným zástupcom Slovenska v programe ISSP je Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied v Bratislave, od roku 2012 sa na programe spolupodieľa aj Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici zastúpená sociológmi z Inštitútu sociálnych a kultúrnych štúdií Fakulty humanitných vied doc. Ivanom Chorvátom, Mgr. Romanom Hofreiterom a pracovníčkou Katedry kvantitatívnych metód a informačných systémov Ekonomickej fakulty Ing. Alenou Kaščákovou.

V rokoch 2012 – 2015 počas trvania projektu APVV sú v rámci výskumu ISSP na programe výskumné moduly Zdravie, Rodina, Národná identita a Občianstvo. Koncom roka 2012 sa uskutočnil reprezentatívny prieskum dospeľého obyvateľstva SR na vzorke 1128 respondentov, ktorý pokrýva výskumné moduly Zdravie a Rodina. V súčasnosti sa uskutočňuje štatistické spracovanie dát z tohto prieskumu. V tejto je možné len naznačiť niektoré predbežné výsledky z časti Rodina, ktorej garantom je práve Inštitút sociálnych a kultúrnych štúdií Fakulty humanitných vied UMB.

Zameriam sa na tú časť výskumných otázok, ktorá sa týka vyjadrenia postoja v podobe miery súhlasu či nesúhlasa

su respondentov na päťstupňovej škále na otázky spojené s postavením žien v rodine a zamestnaním, na zabezpečovanie príjmu v rodine, na hodnotu manželstva a detí v rodine. Tri štvrtiny respondentov súhlasia s výrokom: *Pracujúca matka dokáže mať so svojimi deťmi rovnako vrúcný a istotu poskytujúci vzťah ako matka, ktorá nepracuje*. Dve tretiny opýtaných si myslia, že *mat' zamestnanie je pre ženu tým najlepším spôsobom ako byť nezávislou osobou* a väčšina respondentov sa stotožňuje s výrokom: *Mat' zamestnanie je v poriadku, ale čo väčšina žien skutočne chce, je mat' domov a deti*. Podiel súhlasných a nesúhlasných odpovedí je vyrovnanejší pri hodnotení ďalších výrokov mapujúcich názory na harmonizáciu rodinného a pracovného života žien (*Dieťa v predškolskom veku pravdepodobne trpí, ak jeho matka pracuje. Celkovo povedané, rodinný život je ukrátený, ak je matka zamestnaná na plný pracovný úvazok a Byť ženou v domácnosti je rovnako napĺňajúce ako pracovať za peniaze*). Rozdiely v odpovediach žien a mužov na tieto výroky sa vyskytli, neboli však veľmi výrazné. Ukazuje sa, že ženy na Slovensku nevidia v dôrade na rodinu a deti ohrozenie svojej nezávislosti, pokiaľ majú zamestnanie. Mať platené zamestnanie je pre ženy významnou hodnotou, ktorú vidia ako zlučiteľnú s deťmi a rodinným životom.

Pri hodnotení výrokov zameraných na zabezpečovanie príjmu v rodine je možné povedať, že hoci významná väčšina (osem z desiatich) respondentov vyjadruje súhlas s tým, že by sa mali obaja partneri finančne podieľať na chode domácnosti, väčšina z nich sa domnieva, že muž by mal byť hlavným živiteľom rodiny. Viac ako polovica respondentov si tiež myslí, že *poslaním muža je zarabáť peniaze, poslaním ženy je starat' sa o domov a rodinu*. Tretina opýtaných sa domnieva, že ženy by mali zostať doma a nepracovať, ak majú dieťa v predškolskom veku a aj v prípade, keď najmladšie dieťa začne chodiť do školy, štyria z desiatich respondentov uprednostňujú, aby žena pracovala na čiastočný pracovný úvazok alebo zostala doma.

Zaujímavými sú rodové rozdiely v odpovedi na výrok Ženatí/vydaté sú vo všeobecnosti šťastnejší než slobodní ľudia. Podiel mužov i žien, ktorí s týmto výrokom úplne súhlasia či vôbec nesúhlasia, je približne rovnaký. Viac mužov ako žien však skôr súhlasia s tým, že život v manželstve prináša šťastie, zrkadlovo tiež platí, že viac žien ako mužov vyjadruje s týmto výrokom čiastočný nesúhlas. Tretina respondentov akceptuje, ak pári žije spolu bez úmyslu uzavrieť manželstvo, situácia sa však mení s predpokladaným príchodom detí do

rodiny – dve tretiny opýtaných sa domnievajú, že ľudia, ktorí chcú mať deti, by mali uzavrieť manželstvo. Polovica respondentov súhlasí s rozvodom ako najlepším riešením v situácii, keď pári nevidí východisko pri riešení svojich manželských problémov – s týmto riešením častejšie súhlasia ženy ako muži. S tvrdením, že manželstvo je zastaraná inštitúcia však nesúhlasia tri štvrtiny opýtaných.

doc. Mgr. M. A. Ivan Chorvát, CSc.
ISKŠ FHV UMB

Študentská osobnosť Slovenska 2011/2012 – veľký úspech Fakulty prírodných vied UMB

Dňa 4. decembra 2012 sa v Bratislave uskutočnilo vyhodnotenie súťaže „Študentská osobnosť Slovenska“. Projekt bol realizovaný pod zášitou prezidenta SR Ivana Gašparoviča. Hlavným organizátorom projektu bol Junior Chamber International – Slovakia. Garantom podujatia je Slovenská akadémia vied. Podujatie sa uskutočňuje s podporou Slovenskej rektorskéj konferencie. V školskom roku 2011/2012 bolo do ôsmeho ročníka súťaže nominovaných 83 študentov vysokých škôl a vedeckých pracovísk SAV. Celkovo sa vyhodnocovalo 11 kategórií. Hlavným cieľom projektu je vyzdvihnuť a predstaviť širokej verejnosti študentov 1., 2. alebo 3. stupňa vysokoškolského štúdia, ktorí sú nielen výbornými študentmi, ale sú v niečom výnimoční, napr. víťazov študentských odborných súťaží, doktorandov s významnými vedeckovýskumnými výsledkami, ale i úspešných umelcov a športovcov. V každej kategórii nezávislá odborná komisia vybraла víťazov, ktorí získali vecné ceny a finančnú odmenu. Medzi ocenenými boli zástupcovia vysokých škôl, ale aj Slovenskej akadémie vied. Prvenstvo získal aj náš študent RNDr. Matúš Dirbák (Fakulta prírodných vied UMB) v kategórii **Informatika a matematicko-fyzikálne vedy**.

RNDr. Matúš Dirbák (v strede) pri preberaní ocenenia (vľavo podpredsedníčka SAV prof. PharmDr. Daniela Ježová, DrSc., vpravo rektor Ekonomickej univerzity v Bratislave prof. Ing. Rudolf Sivák, PhD.)

Dirbák zatial publikoval štyri články, dva samostatné v Nonlinearity a v Discrete and continuous dynamical systems, dva v spoluautorstve v Journal of mathematical analysis and applications a v Ergodic theory and dynamical systems (všetko renomované zahraničné vedecké časopisy zahrnuté do svetových databáz, o. i. Current Contents). Jeho práce sú už citované (jedna SCI citácia, 3 citácie v zahraničnej monografii, 3 ďalšie citácie) a jeho vystúpenia na medzinárodných konferenciach sa stretli s pochvalnými reakciami uznaných odborníkov v danej oblasti. Aktívne sa zúčastnil 11 zahraničných konferencií a workshopov (v Číne a v Českej republike na náklady organizátorov, ďalej v Poľsku, Španielsku, Mexiku a niekoľkokrát v Českej republike).

U Matúša Dirbáka sa spája nadanie s pracovitosťou a poctivým prístupom k vede – sústreďuje sa na hlboké problémy vyžadujúce dlhú a systematickú prácu a nedáva sa cestou publikovania množstva nepodstatných príspevkov. Univerzita už predtým ocenila jeho prácu – dvakrát získal Cenu rektorky UMB (raz v magisterskom a potom v doktorandskom štúdiu).

Tento úspech je len ďalším potvrdením vysokej úrovne štúdia na FPV UMB, pretože v akademickom roku 2006/2007 získala rovnaké ocenenie aj RNDr. Alžbeta Michalíková, PhD. z našej fakulty.

doc. RNDr. Ján Spišiak, DrSc., prodekan pre vedu a výskum FPV UMB
prof. RNDr. Lubomír Snoha, DSc., DrSc., Katedra matematiky FPV UMB

Kvalita versus kvantita

(prejav prednesený 25. marca 2013 pri príležitosti odovzdávania medailí sv. Gorazda ministrom školstva SR)

Mám tú česť prehovoriť v mene ocenených učiteľov. Keďže roky vyučujeme, tāžko sa môžeme zbaviť učiteľských návykov, napr. sem-tam poučujúceho tónu.

Iste nie som sám, koho pred pár dňami príjemne prekvapila informácia jedného slovenského historika o tom, že počas druhej svetovej vojny slovenský rozpočet dal školstvu viac ako armáde.

Vidím dve príčiny toho stavu. Na jednej strane hospodárstvo bolo vynikajúco vedené a práve preto muselo hrať školstvo v nám primeranú úlohu. A nie je náhoda, že dvaja vedúci národochospodári tých čias Imrich Karvaš a Peter Zaťko patrili zároveň medzi popredných organizátorov Slovenského národného povstania, dokonca Zaťko bol členom ilegálnej Slovenskej národnej rady. Takisto nie je náhoda, že boli nacistickými súdmi odsúdení na smrť. Len tak-tak ušli smrti. Ale ani to nie je náhoda, že po Vŕaznom februári 1948 skončili v komunistických žalároch.

A ešte je tu druhá príčina. Koncom tridsiatych rokov sa okolo profesora Jura Hronca sústredilo celé vtedajšie politické spektrum: agrárnici, autonomisti, sociálni demokrati i komunisti. A tak sa podarilo vytvoriť situáciu, kedy akademická obec mohla zabezpečovať svoje úlohy nezávisle od politických vplyvov. Len tak sa podarilo vybudovať vysoké školy na medzinárodnej úrovni, Slovenskú vysokú školu technickú, Prírodovedeckú fakultu a Vysokú školu obchodnú.

V tomto duchu vznikla ešte aj v päťdesiatych rokoch 20. storočia tradícia predmetových školských súťaží, a to na všetkých úrovniach. Vďaka nadšeným a nezíštnym učiteľom majú tieto súťaže vysokú úroveň aj v dnešných dňoch. Viaceré akcie sú finančne nenáročné, ale majú výnimočný dosah najmä pri výchove nadanej mládeže v rôznych oblastiach. Takými sú korešpondenčné semináre a triedy s rozšíreným vyučovaním niektorého predmetu. Len ich treba oficiálne podporiť, prinajmenej morálne.

Celými dejinami nášho učiteľstva sa tiahne zápas o kvalitu. Nie kvantita, kvalita je rozhodujúca tak v oblasti vedeckej ako pedagogickej. Pravdaže, v najzreteľnejšej forme sa porušenie tejto zásady prejavuje na viacerých vysokých školách. Tam sa vyžadujú čísla, napr. počty publikácií, citácií, nie ich kvalita. A tak sa na viacerých vysokých školách tvoria skriptá nie kvôli študentom, ale kvôli autorovým číslam. Do roku 1989 rozhodoval o každej vysokoškolskej profesure Ústredný výbor KSČ. Ale veľké doktoráty, teda hodnosť Doctor scientiarum boli v rukách vedeckých grémií. Dnes akoby namiesto ústredného výboru rozhodovali počítače, pred čím už pred 80 rokmi vystríhal Karel Čapek. A tak hodnosť DrSc. sme prakticky zlikvidovali, pretože o nej skôr ako kvalita mimoriadnych vedeckých výsledkov rozhodujú dosiahnuté čísla, značne prehnané.

Je prirodzené, že táto atmosféra sa prenáša aj na základné a stredné školy. Napr. nadhodnotením významu formálnych testov. Pritom je známe, že napr. praktický lekár až 80 % informácie pri posudzovaní choroby svojho pacienta berie z dialógu s pacientom. Nie inak je to s učiteľom.

Jednou z príčin prečenovania testov je nedôvera k učiteľom. Nedôveruje sa tak učiteľovi základnej či strednej školy, ako aj špičkovým vedeckým pracovníkom.

Tohto roku by sa bola dožila Krista Bendová 90 rokov. Podstatná časť jej tvorby bola venovaná deťom a mládeži. Maturovala na vynikajúcim Gymnáziu Karola Kuzmányho v Banskej Bystrici. Matematiku ju učil Pavel Peter Bartoš, jeden z najlepších stredoškolských profesorov matematiky, akých sme kedy mali. Ale Krista matematika nešla. Pri sedemdesiatke pána profesora si zaspomínala, ako ju raz viedol, aby ju priviedol k riešeniu: „Potom tam dosadíme ...“. Ale Krista mala v hlave prázdro a povedal: „Nič.“ Na to sa pán profesor zložil a povedal: „Bendová, vy budete moja smrť“. A Krista spomína, že bola smutná. Nie pre známku, lebo pán profesor nedával zlé známky, ale preto, že nevedela urobiť tomu dobrému človeku radosť tým, že by bola niečo vedela.

Týmto príbehom som nechcel povedať, že sa máme vzdať námahy v prípade niektorého študenta. Naopak, máme hľadať nové a nové metódy, ktoré by viedli k úspechu aj v prípade takých žiakov, akou bývala z matematiky Krista Bendová.

Budeme hľadať metódy ako naučiť riešiť lineárne rovnice, ale aj ako milovať Sládkovičovu Marínu, chrániť prírodu, či hľadať poučenie z dejín. Ale najmä vychovávať čestných a statočných ľudí schopných si nájsť miesto v spoločnosti.

Pred 150 rokmi sa Karol Kuzmány vzdal definitívne univerzitného profesora na univerzite vo Viedni a vrátil sa na Slovensko budovať slovenskú kultúru. A v jednom svojom verši nám odkázal napomenutie a zároveň povzbudenie:

Kto si stojí v slove, čo priam zhŕkne svet,
 komu nad statočnosť venca v nebi niet,
 koho dar nezvedie, hrozba neskloní,
 tomu moja pieseň slávou zazvoní.

Je našou povinnosťou znova a znova začínať, znova a znova vynakladať všetko úsilie pre výchovu čestných a statočných občanov, takých, ktorých dar nezvedie a hrozba neskloní.

*Dr. h. c. prof. RNDr. Beloslav Riečan, DrSc.
 Katedra matematiky FPV UMB*

Medzinárodná vedecká konferencia Regionálna výchova v odraze geografickej edukácie

Dňa 21. marca 2013 sa uskutočnila na Katedre geografie, geológie a krajinnej ekológie Fakulty prírodných vied UMB v Banskej Bystrici medzinárodná vedecká konferencia **Regionálna výchova v odraze geografickej edukácie**. Jej cieľom bolo predstaviť najefektívnejšie metódy, formy a prostriedky edukácie geografie miestnej krajiny a zároveň prezentovať pripravovanú učebnicu pre ZŠ **Regionálna geografia Horného Pohronia**. Na konferencii výsledky svojej vedeckovýskumnnej činnosti prezentovalo 20 odborníkov v oblasti didaktiky a geografie zo Slovenskej aj Českej republiky. Konferencie sa zúčastnilo aj mnoho učiteľov zo základných a stredných škôl z Banskej Bystrice a okolia.

RNDr. Martina Škodová, PhD.
Katedra geografie, geológie a krajinnej ekológie FPV UMB

Oslavy Dňa Zeme na Katedre životného prostredia Fakulty prírodných vied UMB

Medzinárodným dňom Zeme bol v roku 1999 vyhlásený 22. apríl. Myšlienka Dňa Zeme je ovplyvnená pôvodnými oslavami, ktoré sa konali pri oslavách jarnej rovnodeností: 21. marca a oslavovali príchod jari. Dnes ide o ekologicky motivovaný sviatok, upozorňujúci ľudí na dopady ničenia životného prostredia a rozvíjajúcu diskusiu o možných cestách riešenia stavu environmentu.

Prednášajúci na Dni Zeme (zľava doprava: Dušan Beňo, RNDr. Ingrid Turisová, PhD., Janka Pokrievková)

Úvodom, po slávnom otvorení prodekanom pre rozvoj a medzinárodnú spoluprácu Ing. Marekom Drimalom, PhD., prezentovala RNDr. Ingrid Turisová, PhD. environmentálne aktivity zamestnancov katedry životného prostredia (obr. 1). Moderátorka doc. RNDr. Iveta Marková, PhD. zdôraznila význam uvedenej prezentácie pre študentov, pretože vedeckovýskumné aktivity katedry nevidia, ale nepoznajú, a práve tu je vytvorený priestor na oboznámenie sa s možnosťami výskumu v životnom prostredí, ako aj vytvorený priestor pre ich vstup do spolupráce v rámci terénnych prác, ŠVOČ a tvorby záverečných prác s cieľom ich profesionálneho rozvoja. Zároveň sa na realizácii Dňa Zeme podieľali aj študenti študijného programu environmentálny manažment. Janka Pokrievková (obr. 1), študentka 3. ročníka bakalárskeho štúdia Environmentálny manažment prezentovala aktivity združenia „Mládež v akcii...“. Zároveň pozvala spolužiakov a účastníkov do zapojenia sa v jarných environmentálnych aktivitách v našom okolí. Následne Dušan Beňo (obr. 1), študent 1. ročníka magisterského štúdia Environmentálny manažment prezentoval aktivity združenia „Mládež v akcii...“.

Ukážka z výstavy Dušana Beňu „Portréty hmyzej riše“.

tálny manažment, predstavil svoju výstavu s názvom „Portréty hmyzej ríše“ (obr. 2), kde podrobne opísal spôsob realizácie unikátnych detailných záberov vybraných druhov hmyzu. Celé podujatie sa nieslo v príjemnom úsmevnom a optimistickom štýle, kde snaha spoznávať a pracovať nás napĺňala profesionálnou spokojnosťou.

Záverom chceme touto cestou podakovať zamestnancom Katedry životného prostredia FPV UMB, hlavne RNDr. Judite Tomaškinovej, PhD., RNDr. Janke Jačúdovej, PhD. a Ing. Michaele Podrážkovej za organizačné a technické zabezpečenie podujatia, ale najmä našim študentom Janke Pokrievkovej a Dušanovi Beňovi za ich aktívnu prácu a podporu.

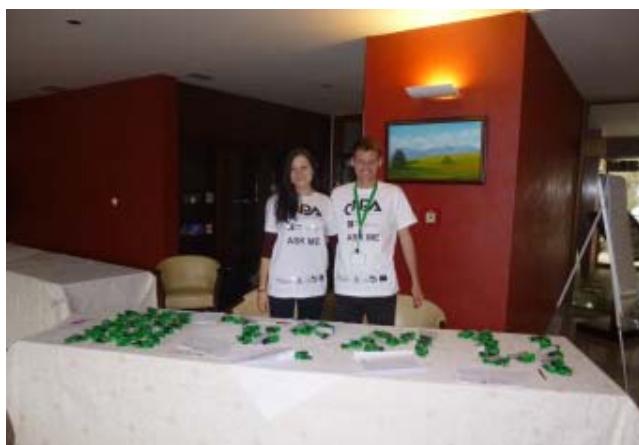
Veríme, že uvedené podujatie bolo nielen podporou medzinárodného Dňa Zeme, ale aj prínosom pre rozvoj katedry životného prostredia a našich študentov.

*doc. RNDr. Iveta Marková, PhD., RNDr. Judita Tomaškinová, PhD.
Katedra životného prostredia FPV UMB*

Konferencia karpatskej sústavy chránených území

V dňoch 23. až 26. apríla 2013 sa v Tatranskej Javorine uskutočnila v poradí už druhá konferencia Karpatskej sústavy chránených území. Jej hlavným cieľom bolo predstavenie mimoriadneho prírodného a kultúrneho dedičstva karpatského horského lesného ekosystému, v ktorom sa vyskytuje veľká časť populácie horských šeliem (medveď, vlk, rys) v Európe. Zároveň boli prezentované výsledky projektu Bioregio Carpathians, ktorý podporuje naplnenie Protokolu o ochrane a udržateľnom využívaní biologickej a krajinnej rozmanitosti Karpát.

Karpatská sústava chránených území združuje zástupcov 36 národných parkov, 51 prírodných parkov, resp. CHKO a 19 biosférických

rezervácií zo 7 krajín Karpatského oblúku, ktoré sú zmluvnými stranami Karpatského dohovoru (ČR, Slovensko, Poľsko, Ukrajina, Maďarsko, Rumunsko a Srbsko). Ďalším cieľom stretnutia bolo posilnenie spolupráce, výmena informácií, príprava a koordinácia spoločných projektov a podpora aktivít zvyšujúcich povedomie o hodnote Karpát, ktoré aj do budúcnosti budú určiť celič stále silnejúcemu tlaku rozvíjajúcej sa dopravnej a mestskej infraštruktúry.

Fakulta prírodných vied UMB v Banskej Bystrici bola partnerom tohto významného podujatia. Zároveň účast študentov v rámci pomoci organizátorom konferencie predstavovala možnosť nadviazať osobné kontakty a vymeniť si skúsenosti s viac ako 120 odborníkmi z praxe. Viac informácií nájdete na <http://www.carpathianparks.org/conference2013/>

*MSc. Ing. Juraj Švajda, PhD.
Katedra biológie a ekológie FPV UMB*

Program švajčiarsko-slovenskej spolupráce v chránených územiach SR

Univerzita Mateja Bela participuje na programe švajčiarsko-slovenskej spolupráce s názvom „Rozvoj ochrany prírody a chránených území v slovenských Karpatoch“. Konkrétnou aktivitou je pomoc pri identifikácii kľúčových zainteresovaných skupín v troch modelových chránených územiach (CHKO Poľana a Vihorlat a NP Poloniny). Výstupom programu by okrem iného mala byť štúdia trvaloudržateľného rozvoja so zohľadením ekologických, ale aj sociálno-ekonomických aspektov územia. V tejto etape prebiehajú prvé kontaktné stretnutia a identifikácia problémových oblastí, pri riešení ktorých dôjde aj k transferu „know-how“ zo strany švajčiarskych partnerov (CDE Bern).

*MSc. Ing. Juraj Švajda, PhD.
Katedra biológie a ekológie FPV UMB*

Zo stretnutia v NP Poloniny

Medzinárodná spolupráca – jedna z ciest k úspešnej príprave kvalifikovaných učiteľov anglického jazyka (ISCED 1) na Pedagogickej fakulte UMB

Od začiatku roku 2013 sa v rámci projektovej aktivity s názvom *Príprava budúcich učiteľov primárneho vzdelávania na výučbu anglického jazyka* projektový tím snaží

Doc. Judit Kovácsová, PhD. je priekopníckou a medzinárodne uznávanou kapacitou (prednášajúcou v 10 európskych krajinách) v oblasti CLIL pre primárne školy a hlavnou garantkou prípravy učiteľov primárnych škôl (ISCED 1) na výučbu angličtiny v Maďarsku.

riešiť jeden z aktuálnych problémov, ktorým je nedostatok kvalifikovaných učiteľov anglického jazyka na 1. stupni ZŠ. Celý univerzitný projekt *Mobility – podpora vedy, výskumu a vzdelávania na UMB*, Operačný program Vzdelávanie, prioritná os 1 – Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy č. OPV-2011/1.2/03-SORO, v rámci ktorého spomínaná aktivita prebieha, je postavený na základe medzinárodnej spolupráce. Mobility expertov ponímame ako jednu z ciest k úspešnému splneniu požiadaviek kvalifikovaných učiteľov cudzieho jazyka, ktoré na slovenské školstvo kladie Európska komisia pre viacjazyčnosť.

V súlade s projektovou iniciatívou nás v dňoch 22. – 26. apríla 2013 navštívila doc. Judit Kovácsová, PhD. Zahraničná expertka pôsobí na Primary Teacher Training Faculty na Univerzite Loránda Eötvösa v Budapešti. Na tunajšej akademickej pôde ju privítali a uviedli členky projektového tímu doc. PaedDr. Dana Hanesová, PhD., prof. PhDr. Bronislava Kasáčová, PhD. a Mgr. Ivana Králiková. V danom týždni prebiehala na Pedagogickej fakulte UMB séria jej workshopov a prednášok, ktoré boli súčasťou predmetu Didaktika anglického jazyka pre učiteľov primárnej edukácie I.. Na aktivitách sa zúčastnili zapísaní študenti, a vítaný

bol každý študent, ktorý prejavil záujem o danú tému. Poskytnutie tohto predmetu študentom je jedným z úsilí, aby sa študenti mohli zahŕňať do problematiky výučby anglického jazyka.

Študenti mali príležitosť získať poznatky z didaktiky výučby cudzieho jazyka, najmä o spôsoboch ako učiť cudzí jazyk mladšie deti (tzv. young learners). Cieľová skupina detí od 3 do 10/11 rokov si vyžaduje špeciálne prístupy k výučbe, nakoľko didaktika cudzieho jazyka sa opiera o poznatky viacerých vedných disciplín. Doc. Kovácsová kladie dôraz

Uvítacie stretnutie tímu expertov aktivity 1.4. Sprava doc. J. Kovácsová, PhD., prof. PhDr. Bronislava Kasáčová, PhD., Mgr. Ivana Králiková a doc. PaedDr. Dana Hanesová, PhD..

na to, aby učiteľ u detí postupne rozvíjal všetky cudzojazyčné zručnosti – počúvanie, hovorenie, čítanie a písanie. Expertka využila spôsob zážitkového učenia sa, pričom si študenti mali možnosť vyskúšať a zažiť rôzne metódy získavania týchto zručností, čo si vyžadovalo, aby sa aktívne podieľali na ak-

Stretnutie zahraničnej expertky doc. J. Kovácsovej, PhD. s prodekanom pre medzinárodnú spoluprácu doc. PaedDr. P. Juskom, PhD. a referentkou pre medzinárodnú spoluprácu a vzťahy s verejnosťou Mgr. M. Krkošovou.

tivitách. Aj keď tátó výučba bola vedená vo forme blokov, expertka dômyselne obmieňala typ aktivít, predstavila viacero video ukážok výučby cudzieho jazyka v maďarských pre-primárnych i primárnych školských zariadeniach, ktoré výučbu obohatili o názorný rozmer. Expertka priniesla pre študentov viacero teoretických a didaktických materiálov, odporučila im užitočnú odbornú literatúru.

V neposlednom rade sa študenti aktívne oboznámili s odbornou terminológiou didaktiky cudzieho jazyka, pričom si obohatili slovnú zásobu o množstvo nových (nielen) odborných anglických výrazov.

V priebehu týždenného pobytu mal násť host plne zorganizovaný program a okrem výučby expertka ochotne venovala svoj čas aj konzultáciám so študentmi, najmä s internými doktorandmi a študentmi magisterského štúdia. Horlivou prejavila záujem aj o účasť na hodine angličtiny na 1. stupni ZŠ, ktorú viedla študentka v rámci pedagogickej praxe. Ďalej sa stretla aj so zástupcami vedenia PF UMB, Katedry predškolskej a elementárnej pedagogiky, ako aj s odbornými asistentmi, ktorí spoluvtvárajú magisterský študijný program, pričom diskusia sa týkala otázok prípravy študentov v oblasti didaktiky anglického jazyka a ďalších fáz projektu.

Veríme, že pôsobením expertky na fakulte sme úspešne odštartovali projektovú zahraničnú spoluprácu a už teraz sa tešíme na nasledujúci akademický rok, v ktorom bude výučba didaktiky anglického jazyka pokračovať. Projektový tím spoločne s doc. Kováčsovou momentálne pripravuje aj samostatný predmet zameraný na metodiku CLIL, ktorá je experimentálne overenou metódou rozvoja cudzieho jazyka na primárnom stupni. Študentom celej UMB bude tento predmet ponúknutý v nasledujúcom semestri.

Mgr. Ivana Králiková

Interná doktorandka Katedry predškolskej a elementárnej pedagogiky PF UMB

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Edukácia dospelých 2013

Dňa 4. apríla 2013 sa na akademickej pôde Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici konal prvý ročník medzinárodnej vedeckej konferencie **Edukácia dospelých 2013**. Podujatie organizovala Katedra andragogiky Pedagogickej fakulty UMB v spolupráci s Centrom pre celoživotné vzde-

lávanie UMB pod záštitou rektorky Dr. h. c. prof. PhDr. Beaty Kosovej, CSc.

Zámerom organizátorov bolo vytvoriť priestor pre diskusiу o teoretických a praktických problémoch edukácie dospelých v súčasnosti. Cieľom konferencie bolo analyzovať trendy rozvoja edukácie dospelých a identifikovať kľúčové procesy, ktoré determinujú kvalitu edukácie dospelých vo vzťahu k jednotlivcovi a spoločnosti.

Podujatie otvoril vedúci Katedry andragogiky Pedagogickej fakulty Univerzity Mateja Bela doc. PaedDr. Miroslav

Krystoň, CSc. . Na jeho vystúpenie nadviazala rektorka Univerzity Mateja Bela Dr. h. c. prof. PhDr. Beata Kosová, CSc. s hlavným referátom na tému „*Odborná reflexia praxe – základ premeny profesijného myšlenia*“. Otázkam vývoja a súčasným trendom rozvoja andragogiky sa venoval doc. Dr. Milan Beneš z Katedry andragogiky Univerzity Jana Amose Komenského v Prahe v príspevku „*Andragogická veda a vzdělávací politika. Historické a aktuální souvislosti*“ a prof. PhDr. Dušan Šimek, CSc. z Katedry sociológie a andragogiky Univerzity Palackého v Olomouci v príspevku „*Vývoj kurikula andragogiky*“. Aktuálne zámery európskej vzdelávacej politiky vo vzťahu k vzdelávaniu dospelých prezentoval Mgr. Boris Sloboda v príspevku na tému „*Systémové nástroje vzdelávania dospelých v kľúčových dokumentoch EÚ roku 2012*“. Ako posledná vystúpila s hlavným referátom JUDr. Mgr. Zuzana Štrbíková, ktorá vo svojom príspevku „*Celoživotné vzdelávanie ako nástroj uplatnitelnosti*“ predstavila koncepciu zamerania Národného projektu na

zvýšenie účasti dospelých v ďalšom vzdelávaní a na rozvoj systému ďalšieho vzdelávania a poradenstva pre dospelých v Slovenskej republike.

Kedže sa konferencia Edukácia dospelých 2013 uskutočnila aj ako súčasť riešenia výskumnej úlohy VEGA MŠVVVsŠ Slovenskej republiky 1/1208/12 – Integračné a diferenciačné trendy v tvorbe kurikula vo vzdelávaní dospelých, popoludní rokovanie pokračovalo v dvoch pracovných sekciách: *Kurikulum vo vzdelávaní dospelých a Cieľové skupiny v edukácii dospelých*. V jednotlivých sekciách vystúpili významné osobnosti slovenskej a českej andragogiky, napr. prof. PhDr. Viera Prusáková, CSc.; prof. PhDr. Gabriela Petrová, CSc.; doc. PaedDr. Miroslav Krystoň, CSc.; doc. PhDr. Mgr. Jaroslav Balvín, CSc.; doc. PhDr. Ivana Pirohová, PhD.; PhDr. Michaela Tureckiová, CSc. a mnoho ďalších popredných andragógov.

Medzinárodná vedecká konferencia Edukácia 2013 bola podujatím, na ktorom sa stretli tak zástupcovia významných univerzitných andragogických pracovísk, ako aj inštitúcií pôsobiacich v sfére vzdelávania dospelých. Zámerom organizátorov konferencie je vytvoriť novú tradíciu v organizovaní medzinárodných vedeckých konferencií zameraných na

oblasť teórie a praxe vzdelávania dospelých na Univerzite Mateja Bela.

Mgr. Veronika Kupcová, PhD.
Katedra andragogiky PF UMB

PRÍSPEVKY ŠTUDENTOV

Tolkien Reading Day na Slovensku

Marec je rušný mesiac. Podávajú sa v ňom daňové priznania, číta sa

celom svete ako Tolkien Reading Day (ďalej len TRD).

Ten sa koná na podnet Tolkien Society od 25. marca 2003. Tento rok bol však výnimcočný, pretože sa na Slovensku po prvý raz uskutočnili takmer súčasne dve akcie tohto druhu – v Bratislave a Banskej Bystrici. Bansko-bystrické podujatie sa konalo v Literárnom a hudobnom múzeu v budove Štátnej ve-

množstvo kníh, nadáva sa na nekonečnú zimu... . A okrem tohto všetkého a mnohého iného sa každoročne koná aj čítacia Tolkienových diel známa po

deckej knižnici. Organizáciu si podelili Katedra anglistiky a amerikanistiky Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici so Spoločenstvom Tolkiena a Slovenskou Tolkien wikiou.

Približne tridsiatka účastníkov sa po otvorení a krátkom predstavení organizátorov započúvala do úryvkov diel profesora Tolkiena, ktoré predčítali dobrovoľníci z radov účastníkov. Zazneli ukážky z kníh od *Silmarillionu* po *Dve veže*, čítalo sa v slovenčine i angličtine. Večer svojím

neopakovateľným prednesom úryvku z kapitoly *Hádanky v tme* okorenil aj p. Peter Zemaník, vďaka ktorému ožil Bilbov hádankový súboj s Glochom.

Nasledovala diskusia, počas ktorej som ako zástupca Spoločenstva Tolkiena odpovedal na zvedavé otázky prítomných, ktoré mali od jednoduchých skutočne ďaleko. Po diskusii nasledovalo čítanie básne o *Prsteňoch moci* (známej ako *Ring poem*, v slovenčine *Prsteňové verše*) v rôznych jazykoch, od angličtiny, cez slovenčinu až po mordorčinu (kompletný zoznam nájdete na konci článku).

Na záver večera sa účastníci spoločne odfotili a rozišli sa s úsmevmi

na tvári, ktoré nezmrazilo ani chladné počasie vládnuce v meste pod Urpínom. Dovidenia o rok, priatelia!

Zoznam ukážok (v zátvorke jazyk a názov knihy, z ktorej pochádzajú):

Ainulindale	(SK, <i>Silmarillion</i>)
Beren a Lúthien	(SK, <i>Silmarillion</i>)
Zem, kde vládne Luk a Prilba	(SK, <i>Silmarillion</i>)
An Unexpected Party	(EN, <i>The Hobbit</i>)
Hádanky v tme	(SK, <i>Hobit</i>)
V dome Toma Bombadila	(SK, <i>Spoločenstvo Prsteňa</i>)
Biely jazdec	(SK, <i>Dve veže</i>).

Zoznam jazykov, v ktorých zazneli Prsteňové verše

slovenčina, angličtina, nemčina, francúzština, ruština, španielčina, maďarčina, poľština a mordorčina.

Michal Gendiar

zakladateľ Slovenskej Tolkien wikie, študent FHV UMB

foto: prvé tri fotografie M. Kubuš, posledná (spoločná) Zuzana Kopčanová

ŠPORT

Vyhodnotenie fakultného kola ŠVA 2013 na Katedre telesnej a športovej výchovy FHV UMB

Vedecká a výskumná činnosť sú neoddeliteľnými zložkami základných činností kvalitných univerzít. Preto v súlade s poslaním a profilom Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela (FHV UMB) v Banskej Bystrici je rozvíjanie vedeckých aktivít študentov považované za súčasť štúdia a súčasť práce učiteľa so študentmi. Pri tejto príležitosti dňa 26. 3. 2013 sa uskutočnila celofakultná konferencia ŠVA FHV UMB, ktorej otvorenie sa nieslo v duchu slávnostného príhovoru prodekanu pre vedeckovýskumnú činnosť a doktorandské štúdium doc. PhDr. M. Šmigela, PhD., príhovorom dekana FHV doc. Mgr. V. Bilevského, PhD. a fakultnej koordinátorky ŠVA PaedDr. Z. Bariakovej,

PhD., čím podporili rozvoj študentských vedeckých aktivít ako dôležitú súčasť prípravy odborníkov pre prax.

Cieľom ŠVA 2013 realizovanej na Katedre telesnej výchovy a športu FHV bolo formou súťaže a prezentácie v rámci jednotlivých sekcií motivať študentov, plne rozvinúť ich osobnostný potenciál, prejať analytické schopnosti, ale aj podporiť ich komunikačný a pohybový potenciál, vlastný názor študentov s intenciou na aplikovateľnosť a využitie poznatkov v telovýchovnej a športovej praxi.

Úroveň ŠVA 2013 bola garantovaná v jednotlivých sekciách profesormi, docentmi i odbornými asistentmi KTVŠ FHV UMB. Podujatie vyvrcholilo náročnými a kreatívnymi pohybovými skladbami za podpory divákov.

Vyhodnotenie v jednotlivých sekciách

Doktorandi – športová edukológia

MIESTO	AUTOR	NÁZOV PRÁCE
1.	Mgr. Ondrej Ďurjak	Nešpecifické anaeróbne laktátové zatáženie v behu na 400 m
2.	Mgr. Anna Murínová	Vplyv hypoxickej tréningu na vybrané funkčné parametre biatlonistiek
3.	Mgr. Zuzana Tonhauserová	Využitie plyometrických cvičení na rozvoj výbušnej sily dolných končatín

Doktorandi – športová humanistika

MIESTO	AUTOR	NÁZOV PRÁCE
1.	Mgr. Boris Beňák	Vzťah žiakov stredných škôl k zjazdovému lyžovaniu a jeho vyučovaniu
2.	Mgr. Gustáv Petráš	Činnosť Katedry telesnej výchovy Pedagogickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v rokoch 1992 – 2008
3.	Mgr. Anna Kozaňáková	Názory žiakov 6. ročníka na pohybové hry realizované na hodinách telesnej a športovej výchovy

Sekcia Vedy o športe

MIESTO	AUTOR	NÁZOV PRÁCE
1.	Lukáš Opáth	Význam využitia powerskatingu v hokejovej príprave HC'05 Banská Bystrica
2.	Jakub Fendek, Ľubomír Lapin	Vplyv suchej streľby na úspešnosť streľby na pretekoch v biatlone
3.	Tomáš Wilwéber	Zmeny všeobecnej pohybovej výkonnosti žiakov prvého stupňa základnej školy v rámci projektu „Atletika pre deti“

Sekcia Pódiové skladby

MIESTO	Športová sekcia	NÁZOV SKLADBY	Tanečná sekcia
1.	Happy free friends		Paródia na ľudovú nôtu
2.	Celebration basketball		Alegria
3.	-		Tance z Tekova

Zároveň bola udelená *Cena prof. J. Staršieho* za najlepšiu prácu v sekcií doktorandov, ktorú získal Mgr. Ondrej Ďurjak.

Vedenie Katedry telesnej výchovy a športu FHV UMB Banská Bystrica a koordinátori blahoželajú víťazom a ďakujú všetkým zúčastneným študentom a víťazom za príkladnú a vzornú reprezentáciu.

Organizátori fakultného kola ŠVA 2013 aj touto cestou ďakujú všetkým zainteresovaným, ktorí sa podieľali na príprave a spolupráci.

*PaedDr. E. Bendíková, PhD., PaedDr. R. Rozim, PhD.
koordinátori z KTVŠ FHV UMB*

Oznamujeme všetkým, ktorí by chceli prispiť do ďalšieho čísla Spravodajcu UMB, že príspevky môžu posielat' elektronickou poštou na adresu simona.trojakova@umb.sk. Uzávierka príspevkov do ďalšieho čísla je 20. septembra 2013.

Redakčná rada

Ale je tu krásne! Zrenovujte si čokoľvek bez poplatkov. A s kým bankujete vy?

Aj pre
nových
klientov

SLOVENSKÁ
SPORITEĽŇA
Bližšie k vám

Na banke záleží.

Či ste klient, alebo nie, náš **Úver na Čokoľvek**
môžete získať od 1. 5. 2013 rýchlo, jednoducho a navyše:

- bez spracovateľského poplatku,
- bez poplatku za správu úveru,
- bez poplatku za predčasné splatenie a za mimoriadnu splátku úveru.